

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА
АКАДЕМІЯ»

Факультет соціальних наук і соціальних технологій
Кафедра соціології

Кваліфікаційна робота
Освітній ступінь — бакалавр

на тему:

«СТАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СКЕЙТЕРІВ ДО СТАНОВЛЕННЯ
СКЕЙТБОРДИНГУ ЯК СПОРТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ»

Виконала студентка 4 р.н.:
Пархоменко Каріна Андріївна

Наукова керівниця:
Бондар Вікторія Семенівна,
кандидатка соціологічних наук, доцентка

Рецензентка:
Прохорова Анна Андріївна,
кандидатка соціологічних наук, старша викладачка

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою «_____»

Секретар ЕК: _____

«_____» _____ 2025 р.

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СПОРТ І ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З МОЛОДІЖНИМИ СУБКУЛЬТУРАМИ..	6
1.1. Важливість спорту в суспільному житті.....	6
1.2. Молодіжна субкультура скейтбордингу, її історія та розвиток.....	13
1.3. Зв'язок скейтбордингу зі спортом.....	19
РОЗДІЛ 2. СТАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СКЕЙТЕРІВ ДО СКЕЙТБОРДИНГУ ЯК СПОРТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	23
2.1. Методологічні засади вивчення ставлення українських скейтерів до скейтбордингу як спортивної дисципліни.....	23
2.2. Скейтбординг як спосіб життя і форма самовираження.....	27
2.3. Культурна ідентичність та спільнота скейтерів.....	34
2.4. Ставлення українських скейтерів до скейтбордингу як спортивної дисципліни.....	39
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТОК А. Гайд до інтерв'ю.....	59
ДОДАТОК Б. Транскрипт проведеного інтерв'ю.....	63

ВСТУП

Сучасна Україна переживає значні культурні та соціальні зміни, які формують нові підходи до самовираження, стилю життя і суспільних цінностей. Одним із яскравих феноменів, що відображає ці трансформації, є скейтбординг. Це явище починалося як молодіжна субкультура, проте з часом воно стало не лише популярним видом активності, а й отримало статус повноцінного спорту, який сьогодні офіційно представлений на Олімпійських іграх.

Скейтбординг поєднує в собі свободу, творчість та спортивні досягнення. Він еволюціонував від неформального молодіжного руху до професійного виду спорту. Такий процес вказує на переосмислення значення альтернативних форм активності, що сьогодні інтегруються у спортивний і культурний простір як повноцінні складові. Завдяки своїй популярності серед молоді, цей вид спорту набув глобального поширення, включаючи Україну. Скейтбординг не лише став масовим, але й сформував власну культуру, яка має вагомий вплив на стиль життя, цінності та самоідентичність молоді.

Сьогодні скейтбординг є частиною глобального спортивного руху, але при цьому він зберігає свою автентичність як спосіб самовираження. Його унікальність полягає у поєднанні спортивної складової та творчого підходу, що приваблює молодь та сприяє його розвитку. Дослідження цієї теми є важливим для розуміння того, як трансформуються спортивні інституції, які соціокультурні зміни супроводжують цей процес та як молодіжні рухи можуть змінювати свою природу, інтегруючись у спортивні структури.

Ця робота присвячена дослідженню ставлення учасників скейт-спільноти до поступової еволюції скейтбордингу з молодіжної субкультури в спортивну дисципліну. Важливо зрозуміти, як самі учасники оцінюють ці зміни, які наслідки вони бачать для культури скейтбордингу та власної ідентичності.

Актуальність цього дослідження зумовлена процесами глобалізації та культурного обміну, що відкривають нові можливості для розвитку спорту та молодіжних рухів. Скейтбординг є показовим прикладом трансформації

субкультури в спортивну дисципліну. Аналіз цього процесу дозволяє краще зрозуміти зміни у сприйнятті спорту в сучасному суспільстві та його місце в соціокультурному контексті України. При цьому варто враховувати, що в Україні ці трансформації відбуваються на тлі повномасштабної війни, яка впливає і на молодіжні рухи, обмежує можливості розвитку, але водночас спонукає молодь до пошуку альтернативних форматів взаємодії, підтримки й збереження власної культурної ідентичності.

Об'єктом дослідження є представники спільноти українських скейтерів, а **предметом** дослідження є ставлення українських скейтерів до трансформації скейтбордингу.

Метою дослідження є з'ясувати, яким є ставлення українських скейтерів до трансформації скейтбордингу з молодіжної субкультури у спортивну дисципліну.

Задля досягнення мети були поставлені такі **завдання**:

1. Визначити суспільну роль спорту та його значення у формуванні соціальних процесів;
2. З'ясувати становлення скейтбордингу як молодіжної субкультури;
3. Виявити взаємозв'язок між скейтбордингом і спортом;
4. З'ясувати роль скейтбордингу в житті скейтерів;
5. Встановити елементи культурної ідентичності скейтбордистів;
6. З'ясувати як українські скейтери ставляться до трансформації скейтбордингу в спортивну дисципліну.

У першому розділі досліджуються функції соціальних інституцій, з акцентом на роль спорту у структурі сучасного суспільства. Особлива увага приділяється вивченню спорту як соціальної інституції, його функціям, структурі та впливу на суспільні процеси. У роботі розглядаються концепції інституціоналізації спорту, його роль у соціалізації, формуванні колективної ідентичності та забезпеченні соціального порядку. Теоретична основа базується на працях таких дослідників, як Е. Гідденс, Е. Дюркгейм, М. Вебер, П. Бурдьє,

Й. Гейзіга, а також сучасних дослідженнях, що аналізують процеси інституціоналізації спорту у глобальному контексті. У цьому розділі також розглядається історія та культурний розвиток скейтбордингу, його субкультурні риси та процес трансформації в спортивну дисципліну. Підґрунтям для вивчення стали сучасні дослідження скейтбордингу І. Бордена, Л. Вайдман, А. Сарковські, Н. Ніссон, та інші матеріали, що аналізують роль скейтбордингу в молодіжній культурі та його інтеграцію в спортивний простір.

Другий розділ роботи має емпіричний характер і зосереджений на аналізі досвідів респондентів-скейтерів. У межах цього розділу було розглянуто, як скейтбординг впливає на життя його учасників, які цінності характеризують скейтерів. Зокрема, особлива увага приділялась ставленню скейтерів до становлення скейтбордингу як спортивної дисципліни, та як така зміна відображається на культурі, цінностях та особистій мотивації її учасників.

Методологічною основою дослідження є якісний підхід. У роботі було застосовано метод напівструктурованих глибинних інтерв'ю, що дозволило отримати дані про суб'єктивний досвід представників скейт-спільноти та їхнє ставлення до трансформації скейтбордингу. Загалом було проведено шість інтерв'ю з учасниками української скейт-спільноти, серед яких були як аматори, так і професійні скейтбордисти, та голова Асоціації скейтбордингу України. Зібрані дані були проаналізовані за допомогою рефлексивного тематичного аналізу, що дозволило виявити основні теми та тенденції у ставленні скейтерів до розвитку скейтбордингу як спортивної дисципліни.

Таким чином, ця робота спрямована на дослідження того, як скейтбординг, перебуваючи на перетині субкультурного й спортивного, осмислюється самими учасниками спільноти у контексті його поступового входження у сферу спорту та суспільного визнання.

РОЗДІЛ 1.

СПОРТ І ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З МОЛОДІЖНИМИ СУБКУЛЬТУРАМИ

1.1. Важливість спорту в суспільному житті

Суспільство є складною системою, що складається з різноманітних елементів, які забезпечують його стабільність і розвиток. Одним із ключових механізмів, що регулюють взаємодію між людьми, є соціальні інституції. Вони визначають правила поведінки, формують соціальні зв'язки та впливають на культуру й економіку суспільства. Завдяки соціальним інституціям люди можуть ефективно взаємодіяти, координувати свої дії та адаптуватися до змін. Соціальні інституції є стабільними організованими системами норм, правил і відносин, що забезпечують функціонування суспільства та регулюють поведінку його членів. Вони виконують важливу роль у підтриманні порядку, забезпеченні соціальної взаємодії та передаванні культури та традицій. Соціальні інституції формуються у відповідь на базові потреби суспільства, створюючи структури, що допомагають координувати діяльність індивідів і спільнот (Parsons, 2010).

Оскільки соціальні інституції є фундаментом функціонування суспільства, вони підтримують його стабільність і забезпечують організовану взаємодію між людьми. Вони діють як злагоджені механізми, які передають культурні норми та очікувані моделі поведінки від покоління до покоління. Кожна соціальна інституція має власні ознаки, виконує специфічні функції та має власну сферу впливу, але всі вони сприяють інтеграції суспільства та забезпечують його розвиток (Мягких, Продайко, Тітова, Юріна, 2007).

Основними ознаками соціальних інституцій є регулювання поведінки членів суспільства через встановлені норми і правила, які можуть бути як формальними (закони, регламенти), так і неформальними (традиції, звичаї). Вони також виконують соціальні завдання, серед яких передача знань, соціалізація, забезпечення порядку та стабільності. Важливою ознакою є їхня

організована структура, яка дозволяє ефективно функціонувати в межах суспільства (Швець, 2011).

Функції соціальних інституцій також є надзвичайно важливими для підтримки життєдіяльності суспільства. Вони виконують роль механізмів соціалізації, передаючи знання, навички та цінності новим поколінням. Крім того, соціальні інституції сприяють інтеграції суспільства, формуючи спільну ідентичність та культурні орієнтири. Вони встановлюють і підтримують соціальні норми, що регулюють поведінку індивідів, забезпечуючи таким чином стабільність суспільного порядку. Найважливішими функціями соціальних інституцій є їхня здатність адаптуватися до змін, відповідаючи на нові виклики чи потреби суспільства, а також задовольняти соціальні інтереси і проблеми, що виникають безпосередньо у членів цього суспільства (Литовченко, 2012).

У сучасному світі існує багато видів соціальних інституцій, кожна з яких виконує свою унікальну роль у житті суспільства. Наприклад, на думку австралійського філософа та соціолога Гудіна (Goodin), сім'я є основною інституцією, адже вона забезпечує репродуктивні та біологічні відносини, а також необхідну первинну соціалізацію та підтримку індивіда. Освіта сприяє передаванню знань, культурної спадщини і формуванню навичок, необхідних йому для функціонування в суспільстві. Релігія впливає на моральні та етичні погляди людей. Економічні інституції, в свою чергу, відповідають за виробництво, розподіл та споживання ресурсів або послуг. Політичні та правові інституції забезпечують управління державою та регулювання суспільних відносин, а медіа відіграють важливу роль у формуванні громадської думки та поширенні інформації. Гудін також відносить до соціальних інституцій сферу стратифікації, яка регулює диференціальний розподіл на ринку праці. Це стосується робочих посад, винагород за працю та контролю доступу індивідів та груп до них (Goodin, 1996).

Соціальні інституції також виконують регулятивну функцію, сприяючи підтримці стабільності через створення чітких механізмів соціального

контролю. Це включає правові норми, етичні стандарти та механізми санкцій, які забезпечують функціонування суспільства в рамках узгоджених правил (Бергер, Лукман, 1991).

У своїй роботі “Соціальне конструювання реальності” автори зазначають: *«Реальність повсякденного життя не просто повна об'єктивацій, вона можлива лише завдяки їм.»* (Бергер, Лукман, 1995, ст. 19). Це підкреслює, що соціальні інституції формуються через об'єктивацію людського досвіду, створюючи стабільні структури, які регулюють поведінку та взаємодію в суспільстві. Зокрема, механізм соціального контролю проявляється у правових системах, що визначають відповідальність за певні дії, а також у неформальних інституціях, таких як релігія та культура, що формують моральні та етичні стандарти поведінки.

Крім того, соціальні інституції сприяють формуванню суспільної солідарності та координації дій індивідів у межах певних норм і цінностей. Як зазначав Дюркгайм у своїй праці “The Division of Labour in Society”, саме інституціоналізація спільних правил і моральних норм дозволяє суспільству зберігати стабільність і уникати аномії. Він вважав, що солідарність у суспільстві може мати механічний або органічний характер, залежно від рівня диференціації соціальних функцій (Durkheim, 1997).

Більше того, соціальні інституції є механізмом збереження традицій та передачі культурної спадщини. Вони регулюють не лише поведінку окремих осіб, а й способи взаємодії між поколіннями, що дозволяє підтримувати спадковість соціальних норм та цінностей. Через такі механізми, як освіта, релігія чи масова культура, суспільство формує свої моральні орієнтири та підтримує безперервність розвитку соціальних структур. Вони також сприяють трансляції соціальних ролей і моделей поведінки, які закріплюються в суспільстві через виховання, освіту та соціальні практики. Це забезпечує безперервність соціального порядку та стабільність соціальної структури (Giddens, Pierson, 1998).

Отже, роль соціальних інституцій у суспільстві досить важко переоцінити. Вони забезпечують стабільність, порядок і гармонійний розвиток усіх соціальних процесів. Завдяки їхній діяльності люди можуть ефективно взаємодіяти, реалізовувати свої права та обов'язки, а також адаптуватися до змін. Соціальні інституції формують соціальну реальність, у якій живе кожен індивід, а також інституції значною мірою впливають на світогляд і поведінку людей. Однією з таких соціальних інституцій, що активно формує сучасну соціальну реальність, є спорт, адже він не лише сприяє фізичному розвитку, а й відображає культурні, соціальні та економічні риси суспільства.

Зараз спорт все частіше сприймається як обов'язкова складова життя суспільства, що здатна відображати його культурні, соціальні та економічні особливості. Завдяки своїй багатогранності, спорт інтегрується в різні аспекти суспільного життя — від індивідуального саморозвитку до глобальних політичних і економічних процесів. Спорт у сучасному інформаційному просторі все частіше трактується як ключовий культурний маркер епохи, що втілює темп, змагання та постійне прагнення до звершень, адже саме такі риси, характерні для ритму сучасного суспільства. Науковці вважають, що спорт стає не лише соціально значущим, а й критично важливим для суспільства інструментом. Він не лише сприяє фізичному розвитку та підтримці здоров'я, але й відіграє значну соціальну роль. Спорт формує спільні цінності, сприяє соціалізації та інтеграції різних соціальних груп, об'єднує людей незалежно від їхнього походження, культурних особливостей чи економічного статусу. Завдяки своїй масовості та значному впливу на суспільство, спорт також має важливу роль у політичному та економічному житті (Басараб, Нечипоренко, Штиба, Жданкін, 2015).

Така багатофункціональність спорту пояснюється його статусом соціальної інституції, яка регулює поведінку індивідів і спільнот через чітко встановлені правила, цінності, структуру та організацію. Спорт як соціальна інституція виник і розвинувся завдяки своїй здатності адаптуватися до потреб

суспільства, формуючи простір для вирішення соціальних, культурних та економічних завдань (Godfrey, 2009). Завдяки своїй масовості та значному впливу на суспільство, спорт також відіграє важливу роль у політичному та економічному житті. Великі спортивні події, такі як Олімпійські ігри або Чемпіонати світу, стають не лише змаганнями, а й інструментами міжнародної дипломатії, культурного обміну та економічного розвитку.

Інституціоналізація спорту стала важливим етапом його розвитку. Спорт поступово перетворився з неформальної активності на системно організовану сферу з власними нормами, правилами та організаційною структурою. Створення міжнародних федерацій, національних ліг і спортивних асоціацій зробило спорт впорядкованим багаторівневим явищем, забезпечуючи функціонування спорту на всіх рівнях — від місцевих аматорських заходів до світових змагань. Спорт також інтегрується в державну політику та економіку, що зміцнює його роль у суспільстві. Включення спорту в освітню систему, розробка міжнародних стандартів та правил свідчать про його статус як повноцінної соціальної інституції (Coakley, 2009).

Як і будь-яка соціальна інституція, спорт виконує низку важливих функцій. Передусім, він сприяє соціалізації, формуючи у людей дисципліну, витривалість і командний дух. Він також забезпечує інтеграцію суспільства, створюючи спільні цінності та ідентичність. Крім того, спорт є механізмом соціального контролю, оскільки його правила та етичні норми регламентують поведінку як спортсменів, так і глядачів.

З позиції теорії Макса Вебера, сучасний спорт можна інтерпретувати як вияв процесу раціоналізації, що властивий капіталістичному суспільству. Хоча Вебер безпосередньо не розглядав спорт, його акцент на бюрократизації, дисципліні та ефективності, як основних механізмах соціального порядку дає підстави розглядати спорт як сферу, в якій ці принципи проявляються особливо чітко (Вебер, 1990). Регламентованість правил, стандартизованість змагань та їх

вбудованість у економічні структури є прикладом, де спорт формує цінність праці та ефективності в суспільстві.

У своїй праці "Homo Ludens" Йоган Гейзінга розглядав спорт як форму гри, що виконує важливу роль у підтриманні соціального порядку та дисципліни. Він підкреслював, що гра, а отже, й спорт є однією з ключових форм культурного вираження. Але з огляду на сучасний контекст, можна зробити висновок, що комерціалізація значною мірою змінила його первинну сутність. З погляду Гейзінги, спорт також сприяє соціалізації, оскільки через нього передаються культурні цінності та норми поведінки (Хейзінга, 1997).

П'єр Бурдьє, представник структуралізму, розглядав спорт як сферу взаємодії практик та структур. Він акцентував увагу на взаємозв'язку між спортивними практиками та соціальними класами. На його думку, спорт є полем боротьби за символічний капітал, де різні соціальні групи використовують його для закріплення власного статусу (Бурдьє, 1994). Це пояснює, чому певні види спорту є популярними серед різних верств населення, відтворюючи соціальну диференціацію.

З іншого боку, конфліктологічна парадигма Люшена трактує спорт як джерело соціальних конфліктів. Він підкреслював, що спортивна ієрархія відображає стратифікацію суспільства, а спортивне змагання є не лише місцем інтеграції, а й конфлікту. У цьому контексті спорт виконує функцію соціального контролю, оскільки його правила та етичні норми регламентують поведінку не лише спортсменів, а й глядачів (Люшен, 1997). Кандидат соціологічних наук Лукащук, аналізуючи підхід Люшена, пише: *«Властива спортивному змагання "діалектика асоціації і дисоціації", на думку Г. Люшена, "відбиває діалектичну структуру спорту, для якої рівною мірою характерна як тенденція до єдності, так і тенденція до роздробленості".»* (Лукащук, 2012, с.44). Ця думка відображає подвійний характер спорту: з одного боку, він є засобом об'єднання, шляхом до спільної мети та співпраці, а з іншого – залишається полем для суперництва, боротьби та розподілу ресурсів. Ця подвійність у спорті робить

його важливим механізмом соціального контролю та регулювання суспільних процесів. З одного боку, спорт сприяє інтеграції через спільні зусилля, правила та колективну ідентичність, а з іншого – загострює соціальну конкуренцію, що може слугувати як механізмом відтворення соціальної ієрархії, так і засобом боротьби за рівні можливості.

Таким чином, спорт як соціальна інституція є невід'ємною частиною суспільного життя. Він виконує важливі соціальні, економічні та культурні функції, сприяє згуртованості суспільства, формує світогляд людей і підтримує стабільність соціальних структур. Його роль у сучасному світі лише зростає, і процес його подальшої інституціоналізації триває.

Отже, соціальні інституції є фундаментом організованого суспільства, оскільки регулюють соціальні відносини, забезпечують стабільність і передають культурні цінності між поколіннями. Спорт як соціальна інституція виконує не лише рекреаційну, а й важливу соціальну функцію, сприяючи інтеграції, соціалізації та формуванню спільних норм і цінностей. Його інституціоналізація демонструє, що спорт виходить за межі фізичної активності, перетворюючись на значущий суспільний механізм. Водночас спорт відображає соціальні ієрархії та може слугувати як засобом згуртування, так і полем для суперництва. Це підтверджує його комплексну роль у сучасному суспільстві, де він залишається важливим інструментом соціального розвитку та взаємодії.

Крім того, спорт може виступати основою для формування субкультур. Спільна участь у спортивній діяльності сприяє створенню особливих соціальних груп із власними цінностями, нормами, символікою та стилем життя. Дослідники вказують, що спорт може виступати основою для формування субкультур, поряд із музикою, релігією або соціокультурним середовищем (Шейко, 2011). Крім того, субкультури можуть класифікуватися за інтересами, де спорт посідає окреме місце (Сурвілайте, 2013). Спортивна

активність стає фундаментом для розвитку групової ідентичності, соціальної солідарності та культурної самобутності.

У сучасній культурі можна спостерігати і протилежні процеси, коли субкультури, що виникли на основі альтернативних рухів, поступово інтегруються у сферу спорту. Такі зміни є наслідком як популяризації окремих практик, так і прагнення суспільства розвивати нові форми активності. Скейтбординг є показовим прикладом такої трансформації. Він починався як частина вуличної культури, а з часом вийшов на міжнародний рівень і став олімпійським видом спорту. Такий випадок свідчить про те, що межі між неформальними рухами та офіційними спортивними структурами сьогодні поступово стираються.

1.2. Молодіжна субкультура скейтбордингу, її історія та розвиток

Сьогодні скейтбординг асоціюється з олімпійським спортом, екстримом та вуличною культурою, його шлях до визнання був довгим і неоднозначним. Цей рух виник не як професійна дисципліна, а як форма самовираження молоді, що шукала альтернативу традиційним соціальним нормам і просторам. Саме молоді люди стали рушієм цього руху, надаючи йому форми, сенсів і утворивши спільноту. Спочатку скейтбординг існував радше як субкультура, але з часом він трансформувався у вид спорту. Тому, аби краще зрозуміти його сьогоденне значення, важливо подивитись, як скейтбординг зароджувався та формувався.

Скейтбординг зародився у середині 1950-х років у Каліфорнії, США, серед спільноти серферів, які прагнули відтворити відчуття серфінгу на суші. Перші дошки були створені шляхом прикріплення металевих підвісок з колесами до дерев'яних дошок. Винахід мав суто практичний характер і не був задуманий як окремий вид активності, скоріше як просто зручний засіб пересування, виключно для серферів. Вони називали цей процес “sidewalk surfing” (буквально — серфінг на тротуарах), що відображало ідею перенесення хвиль на вулиці (Nisson, 2022). А згодом молодь почала їздити на таких дошках

у коледжі, школи або просто по місту (Schwamberger, Stiff, 2023). Тобто, на початку передбачити такий стрімкий розвиток, подальшу масштабність та популярність було майже неможливо.

Серійне виробництво скейтбордів почалося в 1959 році. Компанія Roller Derby стала першопрохідцем, запустивши масове виробництво дерев'яних дошок з колесами. Пізніше, у 1960-х роках, компанія Makaha Skateboards запровадила покращений дизайн, зокрема вигнуту форму дошки для більшої стабільності. Дизайн дошок розвивався завдяки таким брендам, як Noble Skateboards, які експериментували з розміром, матеріалами та формою. А інновації відкрили нові можливості для виконання трюків і підвищили комфорт під час катання (Іванишин, Ковальчук, Мальона, 2015).

Хоча початково скейтбординг розглядався лише як зручний засіб пересування, до 1960 року його не сприймали серйозно. Проте молодь швидко зрозуміла його потенціал, і рух зазнав величезного розвитку у три хвили, а його популярність, як падала в певний період історії, так і, навпаки, зростала. Отже, уперше скейтбординг набув популярності у 1960-х роках, і саме в цей період почалося формування його базової культури. З'явилися перші компанії, які почали виготовляти дошки, а також спільнота почала випускати перші тематичні журнали, наприклад "Skateboarder Magazine". Зокрема перші змагання зі скейтбордингу були організовані саме в 1960-х роках. Змагання зазвичай включали елементи швидкісного катання, слалому та базових трюків. Але вже до середини 1960-х років популярність скейтбордингу почала падати. Основними причинами були небезпека катання через недостатню технологічну розвиненість обладнання, і недосконалість техніки виконання трюків (Cave, 2018).

Проте, саме ця хвиля започаткувала створення професійної індустрії скейтбордингу та підвищила його популярність серед молоді, яка хотіла творчо виражатись через активність. Таким чином, скейтбординг поступово перетворився на культурне явище, яке об'єднувало молодь різних соціальних

прошарків. У цьому середовищі сформувалися перші «скейтерські спільноти», які розвивали власний стиль катання, мову та негласні правила.

На початку 1970-х років скейтбординг отримав нове життя завдяки технічним інноваціям. У 1972 році Френк Несворті (Frank Nasworthy) винайшов поліуретанові колеса, які зробили катання більш плавним і безпечним. Це дозволило виконувати складніші трюки і знизило ризик травм. Завдяки цій технології скейтбординг знову почав стрімко розвиватися як активність і форма самовираження (Nisson, 2022).

У цей ж період почалося масове будівництво скейтпарків, які створили середовище для тренувань і змагань. Скейтбординг отримав нову хвилю популярності серед молоді, а завдяки вдосконаленим дошкам з'явилися нові стилі катання та трюки. Але до кінця 1970-х років скейтбординг знову зіткнувся зі спадом популярності. Основною причиною цього стало закриття багатьох скейтпарків через високу вартість їх утримання та страхові ризики, пов'язані з травмами (Іванишин, Ковальчук, Мальона, 2015).

Третя хвиля популярності скейтбордингу почалася на початку 1990-х років і триває досі. У цей період скейтбординг поєднався із вуличною культурою, де сходи, перила, бордюри та інші елементи міського середовища стали основними майданчиками для катання. Цей стиль, відомий як «стріт», підкреслює творчий і самобутній характер скейтбордингу. Скейтбординг також отримав величезний поштовх у популяризації через медіа. Відеоролики, фільми та музика стали важливими інструментами, які поширювали культуру скейтбордингу серед широкої аудиторії. Вихід культових скейт-відео, таких як «Video Days», підняв популярність скейтбордингу на новий рівень (Cave, 2018).

Цей період популярності скейтбордингу не лише закріпив його статус як вуличного спорту, але й сприяв формуванню самобутньої субкультури. Скейтбординг став не просто видом активності, а способом життя для мільйонів молодих людей. Його естетика, цінності та стиль знайшли відображення у моді,

музиці та урбаністичному середовищі, що перетворило його на одну з найвпливовіших молодіжних субкультур сучасності.

Розглядаючи виникнення скейтбордингу, помітно, що процес схожий на формування субкультур, адже він виник як результат специфічного соціального контексту. Такий спосіб пересування став наслідком певних обставин, а не заздалегідь спланованих концепцій, та органічно сформувався на основі схожого виду діяльності — серфінгу.

З часом скейтбординг перетворився на щось значно більше. За майже столітню історію він набув власної динаміки розвитку, наповненої злетами та падіннями, кожен із яких сприяв формуванню його унікальної культури. Ця культура включає не лише технічні елементи катання, але й традиції, цінності, спосіб життя, світогляд та негласні норми поведінки, які роблять скейтбординг унікальним явищем. Його розвиток є схожим із класичними моделями формування субкультур, які виникають як альтернатива мейнстримній культурі та прагнуть створити власну ідентичність. Скейтбординг також демонструє типові для субкультур риси: він пропонує для молоді засоби самовираження, альтернативу традиційним нормам і спосіб соціалізації через об'єднання навколо спільних цінностей (Пархоменко, 2024).

Креативність, яка є невід'ємною складовою субкультури скейтбордингу, проявляється у здатності перетворювати звичайні елементи міського простору на майданчики для катання. Сходи, перила, бордюри стають об'єктами, де скейтбордисти експериментують із новими трюками, виражаючи свою творчість (Borden, 2001). Це підтверджує його значення не лише як фізичної активності, але й як важливого соціального феномену, а такий аналіз допомагає зрозуміти, як історія впливає на формування ідентичності скейтбордингу та розкриває унікальні аспекти цієї субкультури в молодіжній культурі.

Одним із ключових елементів субкультури скейтбордингу є стиль одягу. Стиль скейтбордистів базується на комфорті та практичності, водночас він став впізнаваним атрибутом субкультури. Вільні футболки, широкі штани, кросівки

зі спеціальною підошвою — усе це має як практичне, так і символічне значення. Музика, зокрема панк-рок і хіп-хоп, підкреслює бунтарський дух субкультури, а специфічний сленг (наприклад, терміни на позначення трюків) допомагає створити спільне мовне середовище, яке об'єднує учасників спільноти (Пархоменко, 2024).

У своєму дослідженні антропологиня Сарковські (Sarkowsky) звертає увагу на важливий момент у розвитку скейтбордингу, що припав на 1970-ті роки. Це друга хвиля розвитку, яка не лише відсіяла тих, хто ставився до неї поверхнево, але й окреслила нові межі спільноти, в якій залишилися ті, хто дійсно відчував зв'язок із цим способом життя. Сарковські підкреслює, що автентичність скейтбордистів не визначається зовнішніми ознаками — одягом, музичними вподобаннями чи характером спілкування, — натомість вона формується крізь фізичну присутність у катанні: через володіння тілом, майстерність у трюках, пристрасть до процесу, а також особливу тілесну мову взаємодії зі скейтом (Sarkowsky, 2014, с.28). Тобто, у цьому середовищі автентичність кожного не демонструється у зовнішньому вигляді — вона проявляється в русі, у тому, наскільки людина живе та дихає скейтбордингом.

При цьому, попри фокус на індивідуальності, скейт-спільнота об'єднана спільними цінностями — свободою, креативністю, взаємною підтримкою. Цей баланс між «я» та «ми» формує унікальну колективну ідентичність, де кожен може бути собою, але водночас залишатися частиною більшого цілого. Саме це добре відображається у тексті дослідника скейтбордингу Іана Бордена (Borden), він зазначав: *«...скейтбординг об'єднує прагнення жити в ідеалізованому сьогоденні, передбачає кодований одяг, мову спілкування та мову тіла, об'єднує людей з різною соціальною структурою та загалом спробою жити поза суспільством, перебуваючи в самому його серці.»* (Borden, 2001, с.138). Саме ця здатність поєднувати індивідуальне й спільне, внутрішнє переживання з зовнішніми цінностями, і надає скейтбордингу особливого місця серед інших молодіжних субкультур.

На початку 1990-х років американська журналістка Ліза Вайдман провела серію інтерв'ю з представниками скейтбордингу у США. Вона зазначила, що в результаті цих досліджень вдалося виокремити дві основні цінності, які переважали серед скейтбордистів: знецінення конкуренції та відчуття свободи (Beal, Weidman, 2003, с.338). Зі слів респондентів цього дослідження стає очевидним, що скейтбординг приваблює їх завдяки своїй невимушеності. Наприклад, відсутність жорстких правил і можливість кататися так, як хочеться, роблять цей вид активності особливо привабливим. Також підкреслюється важливість того, що у скейтбордингу немає тренерів чи суворого розкладу тренувань.

Безумовно, завдяки цьому скейтбординг сприяє формуванню таких цінностей, як цілеспрямованість, наполегливість та взаємоповага серед молоді. Представники спільноти вчаться долати труднощі, адаптуватися до постійних змін і працювати над собою, що робить цю субкультуру важливим інструментом соціалізації у сучасному суспільстві.

Скейтбординг також надає молоді повну свободу, яка стосується не лише стилю катання, а й самої філософії спільноти. Учасники відзначають, що ця свобода проявляється у постійному прогресі: індивід ніколи не може опанувати всі трюки чи стилі, адже щодня з'являються нові. А відсутність конкуренції всередині спільноти є однією з її унікальних рис. Респонденти у інтерв'ю Вайдман часто наголошували і на відсутності тиску та порівняння між представниками, вказуючи на те, що процес катання сприймається як "просто катання". Навіть у випадку змагань скейтбордисти розповідають про неформальний підхід, де кожен прагне виконати свої трюки якомога краще, але не ставить собі за мету стати кращим за інших. Це робить змагання позбавленими конфліктності та стресу, залишаючи головний акцент на творчості та самовираженні (Beal, Weidman, 2003, с.338-340).

Тож скейтбординг, що виник як наслідок випадковостей та специфічного соціального контексту, відповідає ключовим характеристикам субкультури. Він

має власні цінності, такі як свобода, творчість і взаємопідтримка, які об'єднують його учасників у спільноту. Крім того, скейтбординг створив унікальні культурні атрибути, включаючи стиль одягу, музику, мову спілкування та власний підхід до використання міського простору. І не менш важливим є те, що ця субкультура пропонує альтернативу традиційним нормам ієрархії та конкуренції, формуючи простір, де кожен учасник може самовиражатися, залишатися автентичним та не бути засудженим спільнотою. Усе це дозволяє розглядати скейтбординг не лише як спорт, але і як унікальну форму соціальної взаємодії.

1.3. Зв'язок скейтбордингу зі спортом

Пройшовши довгий шлях трансформації, скейтбординг став повноцінною спортивною дисципліною. Його становлення — від вуличного хобі до визнаного виду спорту — демонструє складний процес розвитку, у якому беруть участь соціальні, економічні та культурні чинники. Як і у випадку з іншими видами спорту, розвиток скейтбордингу відбувався через впровадження чітких правил, організацію змагань та визнання його ролі у суспільстві.

Як зазначав Гідденс, соціальні інституції виникають як відповідь на потреби суспільства, забезпечуючи механізми соціального порядку та взаємодії (Giddens, Pierson, 1998). Скейтбординг, подібно до традиційних спортивних інституцій, поступово отримав свою організаційну систему, яка включає федерації, правила змагань та міжнародні турніри. Наприклад, включення скейтбордингу до Олімпійських ігор у 2020 році стало важливим кроком та свідчить про його повну інтеграцію у сферу організованого спорту та визнання його як важливого міжнародного явища (Bäckström, Blackman, 2022).

Аналізуючи історію скейтбордингу, можна зробити висновок, що процес його трансформації почався ще в 1960-х роках, коли було проведено перші змагання. Такі турніри дозволили сформувати систему правил, оцінювання та стандартів, що заклало основу для його розвитку як виду спорту. Важливу роль

у цьому процесі відіграє створення офіційних правил, стандартів і регламентів, які визначають спортивний характер скейтбордингу. Організації, такі як Міжнародна федерація роликівих видів спорту (World Skate), контролюють правила та визначають формат змагань, встановлюють правила поведінки, розробляють критерії оцінювання та забезпечують стандартизацію цієї дисципліни (World Skate, 2024). Такі правила визнаються як на рівні міжнародних організацій, так і серед самих скейтбордистів, що забезпечує сталість і легітимність цієї дисципліни у спортивному просторі.

Скейтбординг також сприяє соціалізації, оскільки допомагає молоді знайти своє місце в суспільстві, розвиває витривалість та навички взаємодії. У цьому контексті можна згадати концепцію Дюркгайма, який наголошував, що соціальні інституції сприяють згуртованості суспільства (Durkheim, 1997). Скейтбординг, як і інші види спорту, створює спільноти, які поділяють спільні цінності та підтримують один одного.

Вебер описував процес раціоналізації, який добре помітно у спорті — коли він переходить від стихійної активності до формалізованих структур (Вебер, 1990). Це простежується і в скейтбордингу, який пройшов шлях від вільного катання на вулицях до міжнародних змагань із власними правилами. Так само, як і в інших спортивних інституціях, скейтбординг супроводжується впровадженням системи суддівства та розвитку спортивної інфраструктури.

Йоган Гейзінга у своїй концепції гри підкреслював, що спорт, будучи спочатку розвагою, поступово набуває формальності та інтегрується в суспільні структури (Хейзінга, 1997). У випадку скейтбордингу цей процес особливо помітний, адже він залишає за собою ігровий характер, але при цьому стає частиною спортивних практик із критеріями оцінювання.

Бурдьє вказував, що спорт є полем боротьби за символічний капітал, що визначає статусність соціальних груп (Бурдьє, 1994). У скейтбордингу це проявляється в конкуренції між спортсменами, спонсорами та організаціями, які прагнуть контролювати його розвиток.

Скейтбординг також відіграє роль у соціальній мобільності. У багатьох країнах він допомагає молоді знайти альтернативний шлях розвитку, особливо для тих, хто не залучений до традиційних видів спорту чи освіти (Chiu, 2009). Адже, як зазначав Люшен, спорт поєднує в собі як інтеграційні процеси, так і елементи конкуренції (Люшен, 1997). Це добре ілюструє скейтбординг: у порівнянні з традиційними соціальними інституціями, такими як освіта чи релігія, він виконує подібні функції соціалізації. І як зазначає Вайдман, він сприяє формуванню колективної ідентичності та інтеграції молоді в суспільство. Де, з одного боку, об'єднує спортсменів у спільноту, що поділяє спільні цінності та спосіб життя, а з іншого — створює певну конкуренцію між атлетами (Beal, Weidman, 2003). Включення скейтбордингу до Олімпійських ігор стало каталізатором цього процесу, що зміцнило його як соціальну інституцію, але водночас викликало поділ всередині скейт-спільноти між тими, хто підтримує формалізацію, та тими, хто прагне зберегти його контркультурний дух.

Проте скейтбординг, на відміну від формалізованих спортивних інституцій, таких як футбол або легка атлетика, зберігає гнучкість у своїй організації. Це дозволяє йому залишатися відкритим для нових учасників без жорсткої системи ієрархії та регламентованої структури. Завдяки цьому він поєднує елементи формального і неформального регулювання, що робить його унікальним серед інших видів спорту. І попри свою інтеграцію у світовий спортивний простір, скейтбординг зумів зберегти свою автентичність та відкритість. Він не підпорядковується традиційним моделям спортивного управління, а його структура ближча до неформальних соціальних груп, які зберігають власні норми та цінності. Ця особливість дозволяє йому адаптуватися до змін, залишаючись важливою частиною молодіжної культури.

Розвиток скейтбордингу в спортивному напрямку також супроводжувався його зростаючою комерціалізацією. Виробництво спортивного спорядження, спонсорські контракти та трансляції змагань сприяють його популяризації та

подальшій професіоналізації. Дослідники спорту вказують, що такі компанії, як Vans та Nike, значною мірою вплинули на сприйняття скейтбордингу як серйозного виду спорту, вкладаючи значні ресурси в його розвиток (Beal, Weidman, 2003).

Загалом процес спортивного становлення скейтбордингу демонструє, як соціальні практики можуть змінюватися та набувати нового статусу під впливом суспільних і культурних трансформацій. Його інтеграція у світовий спортивний контекст підтверджує, що сучасний спорт є не лише фізичною активністю, а й важливим соціальним явищем. Скейтбординг продовжує розвиватися, адаптуючись до нових реалій, що свідчить про його динамічну природу як соціального феномена та його взаємозв'язок із соціальними інституціями, які регулюють і спрямовують розвиток суспільства.

РОЗДІЛ 2.

СТАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СКЕЙТЕРІВ ДО СКЕЙТБОРДИНГУ ЯК СПОРТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Методологічні засади вивчення ставлення українських скейтерів до скейтбордингу як спортивної дисципліни

З огляду на зазначену мету, ключове дослідницьке питання цього дослідження звучить так: *«Як українські скейтери ставляться до становлення скейтбордингу як спортивної дисципліни?»*. Щоб відповісти на це питання, важливо було зосередитись не лише на структурних змінах, а й глибше зануритись в індивідуальні досвіди, рефлексії та врахувати суб'єктивні сенси, які скейтери вкладають у власне бачення скейтбордингу. Тому в цьому дослідженні було застосовано якісну методологію, а робота проводилась безпосередньо з первинними даними.

Для збору первинних даних було застосовано метод напівструктурованих глибинних інтерв'ю. Вибір саме такого методу можна пояснити важливістю отримати розгорнуті відповіді, що дозволяють виявити різноманітність та глибину досвіду кожного респондента, а також зафіксувати особисті, не спотворені враження щодо змін у їхній спільноті. Завдяки методу напівструктурованих інтерв'ю вдалося дотримуватись логічної структури розмови відповідно до тематичних блоків, але водночас це дозволило не втрачати гнучкість та можливість деталізації відповідей.

Епістемологія цього дослідження є інтерпретативною, оскільки воно зосереджене на суб'єктивних поглядах та досвіді респондентів. Такий підхід дозволив на глибшому рівні зрозуміти їхні уявлення про скейтбординг як частину культури та спорту. Зробивши фокус на сприйнятті й ставленні учасників до скейтбордингу, вдалося краще проаналізувати їхні думки щодо трансформації та змін у спільноті.

Для аналізу отриманих даних було використано рефлексивний тематичний аналіз (Braun, Clarke, 2019). Оскільки інтерв'ю мали

напівструктурований характер, основні теми були визначені заздалегідь відповідно до структури запитань. Аналіз також проводився в межах цих заданих тематичних блоків. Рефлексивний тематичний аналіз не потребує класичного кодування чи попередньо визначеної схеми кодів. Натомість, тексти інтерв'ю перечитувалися кілька разів, під час чого виокремлювалися фрагменти, що містили важливі для дослідження сенси — думки, емоції, оцінки респондентів. Це дозволило виявити повторювані ідеї, смислові акценти та зв'язки між відповідями. Виділені фрагменти об'єднувалися у смислові блоки, які узгоджувалися з попередньо визначеними темами, розкриваючи в межах кожної з них ключові патерни та концепти. Такий підхід дав змогу глибше дослідити досвід учасників, зберігаючи баланс між структурованістю інтерв'ю та гнучкістю інтерпретації.

У межах якісного дослідження важливо забезпечити валідність даних. Для цього було використано “member checking”, або “перевірка учасниками”. Ця стратегія передбачає відгук респондентів на результати дослідження, їх частину або на транскрипт інтерв'ю, щоб підтвердити, що надана ними інформація не викривлена (McKim, 2023).

У цьому дослідженні, для валідизації даних, респондентам було запропоновано ознайомитись із частиною інтерпретацій та транскриптами інтерв'ю. Такий підхід, завдяки зворотному зв'язку, дозволяє зрозуміти, чи впізнають респонденти себе у викладеному тексті, а також допомагає мінімізувати ризик хибної інтерпретації (Candela, 2019). Важливо зазначити, що не всі респонденти готові дати фідбек, та не всі здатні критично відрефлексувати особистий досвід через призму наукового аналізу. Проте перед ними і не ставиться таке завдання (Carlson, 2010).

Враховуючи це, було вирішено надати лише частину інтерпретацій та текст транскрипту як найбільш доречний варіант перевірки. Респонденти мали змогу за потреби уточнити або відкоригувати окремі фрагменти, не вдаючись до глибокого рецензування повного варіанту тексту. Це дозволило дотриматись

принципів етичності, відкритості та поваги, не створюючи навантаження на учасників дослідження.

Під час етапу збору даних головним викликом стало залучення релевантних респондентів, які мають достатній досвід у скейтбордингу. Оскільки тематика дослідження передбачала аналіз змін у ставленні до скейтбордингу як соціокультурного та спортивного явища, необхідно було залучити респондентів з досвідом від п'яти років — тобто тих скейтерів, які були учасниками спільноти ще до визнання скейтбордингу Олімпійською дисципліною. Проте таких представників залишилось небагато: частина досвідчених скейтерів перебуває за кордоном, а частина — на фронті, також були ті, хто просто відмовився від участі через особисті обставини. А залучення представників спільноти, які мають менше п'яти років досвіду, не забезпечило б достатнього рівня інформативності для розкриття мети дослідження.

Незважаючи на ці складнощі, вибірка склалась із 6 представників української скейт-спільноти, серед яких п'ятеро чоловіків та одна жінка (*див. Таблиця 2.1.*). Також серед респондентів є голова Асоціації Скейтбордингу України та професійний скейтбордист, що брав участь у відбіркових етапах до Олімпійських ігор. Респонденти були залучені через особисті контакти та рекомендації всередині скейт-спільноти, що дозволило скласти вибірку з найбільш досвідчених учасників із різним рівнем залучення у скейтбординг. Важливим критерієм відбору респондентів став їхній досвід катання — більше п'яти років. Попри обмежену вибірку, насиченість даних була досягнута завдяки детальним відповідям респондентів, що дозволило зробити обґрунтовані висновки.

Усі інтерв'ю були проведені у форматі онлайн-зустрічей на платформі Zoom. Такий формат було обрано через його зручність і доступність для респондентів. Через щільні графіки учасників очна форма проведення була б складною. Онлайн дозволив залучити скейтерів з різних міст України. Крім

того, дистанційна форма сприяла створенню комфортної атмосфери для спілкування.

Таблиця 2.1. Загальні відомості про респондентів

Респондент №	Стать	Вік	Місто	Досвід катання	Рівень залучення у скейтбординг
1	Чоловіча	35	Тернопіль	21 рік	скейтер, засновник скейт-школи, організатор скейт-заходів
2	Чоловіча	19	Хмельницький	6 років	скейтер
3	Чоловіча	32	Лубни/Київ	18 років	професійний скейтер, учасник відбіркових етапів на Олімпіаду, спонсорований Pro-райдер
4	Чоловіча	33	Хмельницький /Київ	20 років	скейтер, спонсорований Pro-райдер, співзасновник скейт-бренду
5	Чоловіча	33	Київ	20 років	скейтер, організатор скейт-заходів, засновник та голова Асоціації скейтбордингу України
6	Жіноча	22	Київ	7 років	скейтерка

Інструментарієм дослідження виступав гайд для проведення інтерв'ю (див. Додаток А). Гайд складався з п'яти невеликих блоків, кожен з яких мав свою мету. Перший блок містив соціально-демографічні питання. Другий був спрямований на виявлення особистого досвіду респондентів та їхнього сприйняття скейтбордингу загалом. Третій блок мав на меті з'ясувати наявність субкультурних складових у скейтбордингу. Четвертий блок стосувався ставлення респондентів до становлення скейтбордингу як спортивної дисципліни. П'ятий був спрямований на з'ясування того, як така трансформація скейтбордингу вплинула на респондента особисто. У кожному блоці було від 3 до 7 питань. Така структура інтерв'ю сприяла якісному збору інформації й полегшувала подальший тематичний аналіз.

2.2. Скейтбординг як спосіб життя і форма самовираження

Скейтбординг розвивався як серферський рух, що з часом зміг перетворитись на міжнародну молодіжну субкультуру зі своїми нормами, цінностями та світоглядом. Лише згодом, під впливом багатьох факторів, зокрема і комерціалізації, він був визнаний спортом та включений у перелік олімпійських дисциплін. Такий шлях є нетиповим для спортивних рухів, адже зазвичай вони стають підґрунтям для виникнення субкультур, а не навпаки. У цьому контексті важливо з'ясувати, як самі скейтери визначають та розуміють скейтбординг, яку роль він відіграє в їхньому житті та як вони ставляться до змін, що відбуваються у їхній культурі.

Перше знайомство респондентів зі скейтбордингом здебільшого відбувалось у дитинстві або у підлітковому віці, вони не мали глибоких очікувань чи намірів. Двоє респондентів (P1 та P4) познайомилися зі скейтбордингом завдяки фільмам та іграм про відомого американського скейтера Тоні Хоука (Tony Hawk), які в той час саме набирали популярності. P2 та P6 також познайомилися завдяки медіаресурсам, проте через платформу YouTube. Решта (P3 та P5) познайомилися завдяки друзям. Водночас для усіх

респондентів це знайомство поступово перетворилося на захоплення, яке витіснило інші активності й стало ваговою частиною повсякденного життя. Троє респондентів згадували, що скейтбординг посприяв зниженню їхньої цікавості до занять футболом, а Р2 зазначає, що жоден інший вид активності не зміг його захопити так, як скейт:

«Бо до цього я пробував багато інших занять, скажімо так, хобі, типу бокс, спортзал, ще щось таке. І там всюди були якісь рамки, які не давали тобі простір для креативу» (Р2).

Р3 зазначає, що взагалі не цікавився скейтбордингом у дитинстві, але за рахунок обставин, що склалися, він отримав скейт на тимчасовій основі від знайомого, а зараз присвячує цьому життя:

«Насправді я не хотів займатися скейтбордингом. У мене не стояло ніколи такого на думці, що скейт — це щось прикольне» (Р3).

Такий досвід першого знайомства демонструє, що в більшості випадків інтерес до скейтбордингу виникав природно — через випадкові обставини, вплив середовища або медіа. Початковий інтерес часто був поверхневим, без глибокого усвідомлення того, чим скейтбординг може стати у майбутньому, але з часом це перетворювалося на щире захоплення, яке стало невід’ємною частиною повсякденного життя.

Спілкуючись про роль скейтбордингу в житті респондентів, можна зробити висновок, що скейт є невід’ємною частиною їхнього повсякдення. Тобто для скейтерів це не просто вид активності чи спосіб проведення часу, для кожного з них це важливий елемент їхньої власної ідентичності. У висловлюваннях респондентів скейтбординг постає джерелом емоційної стабільності, соціальної включеності та внутрішнього балансу. У Таблиці 2.2. наведені цитати респондентів які допомагають виокремити дві основні інтерпретації ролі скейтбордингу в житті. Для більшості, це є їхнім способом життям, для решти — скейтбординг насамперед емоційна віддушину, спосіб відволіктись та впоратись із внутрішніми проблемами.

Таке глибоке залучення респондентів до скейтбордингу резонує та підтверджує позицію, яку у своєму дослідженні висловлювали професорка соціології спорту Бекі Біл (Becky Beal) та журналістка Ліза Вайдман (Lisa Weidman). Вони зазначали, що для скейтерів скейтбординг — не просто об'єднання людей зі спільними інтересами, це форма ідентичності та стиль життя, у яких найважливішим є свобода (Beal, Weidman, 2003).

Тобто для багатьох скейтерів скейтбординг стає простором, де вони можуть самовиражатись, «бути собою», не відчуваючи зовнішнього тиску. Це спосіб проживати емоції та знаходити внутрішню рівновагу. Це пояснює, чому респонденти не просто описують скейтбординг як хобі чи спорт, а як невід'ємну складову своєї особистості.

Таблиця 2.2. Роль скейтбордингу в житті респондентів

Роль скейтбордингу в житті респондента	Цитування
Для респондента скейтбординг — життя	«Скейтбординг — це просто велика частина мого життя» (P1).
	«Скейт — це моє життя. Типу, я не бачу своє життя без цього, взагалі не бачу» (P2).
	«Насправді це вже життя. Це невід'ємна частина мене. Колись це було більше як хобі...а зараз це вже робота, буквально все моє життя» (P3).
	«Я би сказав, що він прям супер частина...він прям дуже стоїть на першому місці в житті» (P4).
	«Я задаю напрямок мого життя. Я все своє свідоме життя катаюсь на скейтборді» (P5).

<p>Для респондента скейтбординг — “психологічний рятівник”</p>	<p><i>«Він для мене як наче, типу, рятувальник. Я можу встати на нього, піти кататись, і я забуду про всі свої якісь проблеми на оцей період» (P6).</i></p>
	<p><i>«Це якась, я не знаю, частинка така, я реально можу відпочивати на скейті, я ні на чому більше не відпочиваю так, як на скейті» (P2).</i></p>
	<p><i>«Скейтбординг, за всі ці роки, він рятував мене, в будь-яких ситуаціях, наприклад, якщо відверто, якісь там загули, алкоголь і щось ще» (P3).</i></p>

Оскільки знайомство респондентів зі скейтбордингом відбувалося у підлітковому віці, варто звернути увагу на те, що саме у цей період формується особистість та світогляд людини. Звісно, з часом він може змінюватися, але його основа залишається. Кожен з респондентів згадав про те, що скейтбординг мав вплив на формування їхнього характеру та стилю поведінки. Для більшості скейтбординг виступив інструментом самовиховання, допоміг розвинути наполегливість, витривалість та вміння справлятися із труднощами. Також скейтбординг, як і будь-яка спільнота, що об'єднує людей, сприяє соціалізації, розширює коло спілкування та допомагає розвиватись у різних напрямках, саме про це згадує P1:

«Це якась така комплексна річ, яка включає в себе соціальну складову, тобто багато знайомств, комунікацій, однодумців. Це формує певне коло спілкування і характер, світогляд загалом. Це спорт, який тебе тримає в тонусі, це ціла субкультура, це індустрія і можливість спробувати себе в якомусь маленькому бізнесі» (P1).

Це підтверджує думку, яку висловлював Йоган Гейзінга: соціалізація є важливим елементом спорту, адже саме вона передає культурні цінності та норми поведінки (Хейзінга, 1997).

Також, як зазначає P4, скейтбординг — це спосіб дисциплінувати себе та навчитись контролювати власні емоції:

«Він прям зробив з мене трішки таку дисципліновану людину... І, ну, більш такий стриманіший став з ним» (P4).

При цьому, усі респонденти згадали про те, що саме скейтбординг допоміг розвинути у них цілеспрямованість, рішучість та наполегливість. Вони також згадують, що це — чи не головна сильна сторона скейтерів:

«Всі, хто не катався з мого оточення, вони вирости більш м'якими і менш рішучими, ніж я. І скейтбординг вчить тебе стояти на своєму. Дуже сильно вчить тебе стояти на своєму, добиватися свого, не дивлячись ні на що» (P2).

«Тому що, щоб кататись на скейті, треба мати прям сильну силу волі, і я не можу сказати, що це стресостійкість, але це витривалість і бажання робити щось до кінця» (P6).

«В першу чергу, мабуть, якусь напористість і там волю до результату понад усе, незважаючи на якісь певні обмеження чи складнощі» (P5).

«В мені завжди після скейту якась оця частинка розвивалась, що ти маєш виграти, досягти свого, не зійти раніше часу і доробити до кінця... І воно відклалось у мене і все» (P3).

Такий вплив скейтбордингу на респондентів можна розглядати крізь призму концепції габітусу Бурдьє. Габітус — це система стійких і трансформованих схем сприйняття, мислення та дії, які формуються в процесі соціалізації та втілюються в тілесних і ментальних практиках (Bourdieu, 1990). У цьому контексті скейтбординг виступає не просто активністю чи видом спорту, а регулярним заняттям, що формує особливу систему сприйняття, реакцій і дій. Через регулярне катання, подолання фізичних труднощів і соціальну взаємодію в межах спільноти скейтери набувають певного габітусу,

що проявляється у наполегливості, внутрішній дисципліні, витривалості. Усе це формує не лише їхній спосіб катання, а й загальну життєву позицію.

Габітус спостерігається не лише на рівні звичок і рішень скейтерів, а й у відчуттях, які супроводжують процес їхнього катання. Говорячи саме про відчуття, можна зробити висновок, що для скейтерів сам процес катання — це простір абсолютної свободи (свободи руху, вибору, емоцій). Респонденти зазначали, що саме під час катання вдається абстрагуватись від навколишнього світу, відчуті повне зосередження, і бути у медитативному стані. Важливо, що навіть невдачі під час катання не викликають у скейтерів самозасудження, як це зазвичай буває. У *Таблиці 2.3.* наведені приклади відчуттів під час катання, про які згадували скейтери, та відповідні цитування.

Таблиця 2.3. Емоційні відчуття респондентів під час катання

Відчуття під час катання	Цитування
Відчуття свободи	«Відчуття того, що це певним чином танець. Можеш по-різному кататись, по-різному їхати. Почуття свободи сто відсотків присутнє» (P1).
	«Дуже вільно себе почуваси. Захотів покатався тут, захотів – там. Куди хочеш – туди і йдеши, гуляє душа, і це якесь відчуття свободи» (P2).
	«Скейтбординг, він дає свободу і при цьому ця свобода дається дуже не легко» (P5).
	«Я відштовхуюсь ногами, я стаю на цей скейт, я відчуваю під собою ці підвіски, колеса, які хрустять, які ну от видають звуки, які всіх дратують. Я відчуваю свободу. Мене ніхто і нічого в даний момент не контролює» (P6).

Спокій/зосередження	<i>«Можна сконцентруватись в моменті. Тобто така спортивна медитація, можна так сказати» (P1).</i>
	<i>«Я просто абстражуюсь від всього, що відбувається навколо. Я музику включаю і фокусуюсь на діях» (P3).</i>
	<i>«Мені навіть трюків не потрібно ніяких там супер-крутих робити, нікого нема, я собі чилю, мені спокійно» (P4).</i>
Емоційне задоволення	<i>«Це там, де я себе не сварю за те, що я помиляюсь. Це процес, яким я насолоджуюсь» (P1).</i>
	<i>«Коли йде катка, просто так неймовірно, як Бог. Такий їдеш і так фліп крутиш під ногами... і все, тобі якось добре на душі. Дуже кайфово» (P2).</i>
	<i>«Трюки то окремо просто, ти робиш трюки, ти кайфуєш від кожного трюка, який ти зробив» (P4).</i>
	<i>«Я відключаюсь від всього, телефон десь там лежить, в мене грає музика, я катаюсь, роблю трюки і прямо кайфую» (P3).</i>

Такий досвід респондентів добре ілюструє теоретичний підхід історика Ієна Бордена. На його думку, скейтбординг — це не лише про рух, це в першу чергу спосіб вираження себе через тіло, простір та час. Катаючись, скейтери не просто пересуваються містом — вони надають сенсу кожному жесту, маршруту, звуку дошки (Borden, 2001). Саме тому респонденти так часто згадували у своїх висловлюваннях про відчуття свободи, від'єднання від повсякденності та

занурення в момент — усе це є проявами тієї автономії та самовираження, що лежать в основі скейтбордингу.

Таким чином, скейтбординг для скейтерів постає не лише як форма дозвілля чи вид активності, а як особистий простір свободи та стабільності. За допомогою скейтбордингу вони не лише самореалізуються, а й занурюються у середовище, яке має свої власні правила, цінності, стиль та атмосферу — які стають важливою частиною їхнього життя.

2.3. Культурна ідентичність та спільнота скейтерів

З моменту виникнення, скейтбординг розвивався не лише як спосіб пересування з точки “А” в точку “Б”, а як спільнота, що має унікальні цінності, поведінкові норми, зовнішні атрибуції та спільний світогляд. Ці елементи є негласним кодексом, що об’єднав людей зі схожим інтересом, незалежно від їхнього віку, міста та рівня катання. Тому саме аналіз цінностей, правил, сленгу, стилю одягу скейтерів дозволяє глибше зрозуміти скейтбординг з точки зору субкультури.

Цінності є важливою складовою особистості кожної людини, а не лише окремих спільнот чи субкультур. Вони можуть сказати багато про людину, в тому числі і про її життєву позицію. У контексті скейтбордингу важливими є взаємопідтримка, взаємоповага — це ті цінності, на яких будується взаємодія у більшості спільнот, і саме їх найчастіше згадували респонденти:

«Хтось катається нижче рівнем, хтось вище. І зрозуміло, що той, хто нижче, поважає дуже сильно того, хто суперкруто катається» (P4).

«Кожен бачить в цьому своє, і тут найголовніше, щоб була толерантність один до одного, бо нас всіх об’єднує скейтбординг» (P5).

«Скейтери, які прямо скейтери...вони взаємоповажають один одного. Ну, типу, це база. Всі завжди один одному допоможуть, ви поважаєте один одного, підкажете один одному» (P6).

Окрім взаємоповаги та підтримки, респонденти згадували відданість, наполегливість та креативність як не менш важливі цінності у скейтерській спільноті:

«Беремо цю творчість, беремо самовідданість. Це 100% присутнє у ком'юніті скейтбордингу. І це наполегливість» (P1).

«Підтримка якась...оце що я говорив про креативність, ну і наполегливість» (P2).

«Я навіть можу не піти на роботу, в мене може все боліти — все рівно я піду кататися» (P4).

«Про цінності ще можна сказати, що це відданість. Ти відданий скейту. І для того, щоб вдосконалюватись на ньому, ти, типу, відданий йому (P6).

Скейтбординг вимагає витримки та постійної роботи над собою. А досягнення високих результатів вимагає докладання великої кількості зусиль та часу, і саме відданість та наполегливість є тими цінностями, що описують скейтерів.

З огляду на висловлювання респондентів можна припустити, що згадані цінності скейтбордингу є не лише особистими орієнтирами, а й соціально відтворюваними нормами, які передаються всередині спільноти. Це узгоджується з позицією Гідденса і Пірсона, які розглядають соціальні інституції як механізми трансляції ролей, моделей поведінки та моральних орієнтирів (Giddens, Pierson, 1998). Скейтбординг у цьому контексті виступає простором, де цінності не просто озвучуються, а живо передаються через взаємодію та спільне катання. Як результат, скейт-культура функціонує таким чином, щоб підтримувати спадковість цінностей та внутрішню згуртованість спільноти.

Такі цінності, як креативність чи творчість, є невід'ємною складовою стилю життя та світогляду скейтерів. Вони сприймають місто через власну призму, шукають нові місця для катання та способи задіяти архітектуру у своїх трюках. Саме це і відображається в їхньому світогляді. P1 та P6 описують це з

точки зору архітекторського та урбаністичного поглядів і вважають, що такий підхід зі скейтерами завжди, навіть якщо вони просто гуляють містом:

«Навіть відійшовши від скейтбордингу на певний період часу, ти все одно бачиш вулиці інакше. Навіть не маючи скейта, ти бачиш натерті грані дуже часто, помічаєш гарний під'їзд до сходів, де гарно можна проїхати, розігнатись, проскользити. Це постійно в твоїй голові» (P1).

«Мені здається, що всі, абсолютно всі скейтери, коли приїжджають навіть без скейта в нове місце...вони неозброєним оком помічають, чи був тут скейтер раніше, чи потенційно це могло би бути скейтерським місцем. Ти аналізуєш, чи потенційно тут можна було б, щось прикольне придумати» (P6).

Такі цінності та світогляд скейтерів формують внутрішній світ культури скейтбордингу. Водночас, як і всі субкультури, скейтбординг має не лише внутрішній прояв, а й зовнішній. Сюди можна віднести правила, стиль одягу та сленг, які притаманні спільноті. Саме такі зовнішні атрибуції сприяють груповій єдності та допомагають учасникам спільноти ідентифікувати “своїх”.

Правила спільноти формують етичний порядок і підтримують атмосферу взаємної поваги, довіри та рівності. Усі респонденти згадували про необхідність дотримуватись черги під час катання, не заважати іншим, поважати старших, підтримувати тих, хто впав, знімати відео один одному чи вітати з успішним виконанням трюку через стукіт дошкою об покриття — усе це відбувається без жодних вказівок, а як природна частина комунікації в скейтпарку.

Важливо, що ці негласні правила напряду резонують із ключовими цінностями, про які згадували респонденти: взаємоповага, підтримка, допомога. Вони не лише допомагають організації спільного простору, а й ретранслюють і закріплюють моральні принципи, які скейтери вважають необхідними для свого середовища. Таким чином, навіть у неформальному просторі присутній порядок, що підтримується самими учасниками через дії, а не через зовнішні регламенти.

Це можна розглядати як прояв соціальної солідарності, що виникає зсередини завдяки спільному досвіду, взаємодії та дотриманню моральних норм. Як підкреслював Дюркгайм, саме такі неформальні, але стабільні правила взаємоповаги та поведінки дозволяють підтримувати цілісність спільноти та уникати розпаду соціальних зв'язків (Durkheim, 1997). У випадку скейтбордингу це особливо помітно, адже правила не потребують зовнішнього контролю — вони закріплюються через участь у колективній практиці, підтримку інших і щоденну взаємодію в межах спільного простору.

Наступними елементами зовнішнього прояву скейтбордистів є мовні та візуальні характеристики, тобто сленг та стиль одягу. Усі респонденти підтверджували наявність власного стилю, який об'єднує скейтерів. Вони виділяють два найпопулярніші і при цьому дуже протилежні напрями: “реп” та “панк”.

«Більш такий або реп, або панк. Таких два стилі. Типу вони будуть основоположними, значущими. Широкий одяг або, навпаки, завужений» (P1).

«Мені здається, більше репу - всі почали там в більш широких штанах чи шортах кататися. Коли я був малий, це був панк, slim fit штани» (P3).

«Наприклад, є скейтери, які дотримуються стилю панк — вузькі штани, приталені футболки, чорні худі, чорна шапка або кепка, довге волосся. А зараз більш популярний реп-стиль. Тобто широкі штани, широкі футболки, якісь атрибути багатого життя: цени, якісь кепки, окуляри» (P5).

Окрім цих найпоширеніших стилів в одязі серед скейтерів, двоє респондентів (P2 та P5) виокремлюють стиль casual, що вважається більш нейтральним та без яскраво виражених елементів, які притаманні “репу” та “панку”.

Проте, якщо стиль в одязі скейтери обирають відповідно до своїх власних вподобань, то є елемент у їхньому одязі, що об'єднує їх усіх. Кросівки є важливими у катанні, і якщо моделі у всіх різні, то схожим є те, що один кросівок, буде стертим та матиме гірший вигляд.

«Але по кросівкам треба дивитись: в скейтерів один з них жахливо поношений, стертий, часом клеєм може бути перемазаний» (P3).

«Взагалі ще скейтерів, по кросівкам можна впізнати. У скейлера завжди один кросівок буде стертий, він постійно стирається об наждак» (P6).

Не менш важливим субкультурним елементом, що присутній у скейтерів, є їхній сленг. Респонденти згадували про назви стійок (напр. regular, goofy), трюків (напр. kickflip, ollie) та назви брендів (напр. Baker, Flip). Ці слова є запозиченим з англійської мови і не мають власного перекладу. P1 зазначає, що україномовні варіанти не прижилися в українському скейтбордингу, тому залишилися англійськими, оригінальними версіями.

«Коли диктори з “Євроспорту”, на той час це були 2000-ні роки, і українською мовою пробували перекладати змагання, називати назви трюків саме на наш манір — воно не йшло, воно було важко і не природно» (P1).

Також у скейтерів є терміни для позначення локацій для катання, які між собою вони називають “spot”, і є терміни для опису рельєфу — наприклад, “арахіс”. У скейтерів з кожного міста є скорочення назв локацій. Наприклад, у Києві: “Поштова площа” — це “Пошта”, “Маріїнський парк” називають “Маруха”. А є окремі терміни, зрозумілі лише представникам скейт-ком’юніті, саме це зауважив P5:

«В будь-якій точці світу завжди один скейтер зрозуміє іншого, навіть не маючи супер великого багажу знань з англійської мови» (P5).

При цьому самі скейтери не завжди усвідомлюють використання власного сленгу, адже він став настільки звичним для них, що не потребує рефлексії. Під час розмови усі скейтери вживали досить багато слів, які не дотичні до цієї субкультури люди не використовують. Але коли розмова була безпосередньо про сленг, респондентам було досить важко навести конкретні приклади.

Усі ці цінності, світогляд, внутрішні правила, сленг та стиль є цілісною системою, що визначає скейтбординг як субкультуру. Вони сприяють формуванню спільноти, у якій важливі: спосіб мислення, відчуття простору та

комунікація з іншими. Водночас сьогодні культурна самобутність скейтерів стикається з викликом, адже скейтбординг поступово трансформується у спортивну дисципліну, що починає змінювати уявлення про те, чим є скейтбординг та ким є скейтер.

2.4. Ставлення українських скейтерів до скейтбордингу як спортивної дисципліни

У країнах Західної Європи та Північної Америки скейтбординг вже давно є офіційно визнаним видом спорту — зі своєю інфраструктурою, змагальною системою, державною підтримкою та національною збірною. В Україні цей статус ще не закріплений офіційно, одна упродовж останніх 10 років спостерігається поступовий розвиток безпосередньо у цьому напрямку. З'являються локальні ініціативи, відбуваються змагання, була сформована Асоціація Скейтбордингу України, а також скейтбординг було включено в перелік дисциплін Федерації Роликового Спорту. Все це допомагає у просуванні професійних скейтерів, а також збільшує присутність скейтбордингу у медіа. У зв'язку з такими змінами в середині скейт-спільноти актуалізуються питання усвідомлення власної позиції та ідентичності — не лише в межах скейтерської спільноти, а й у порівнянні зі схожими спортивними рухами.

Скейтери вважають свою спільноту відмінною від інших, схожих напрямів (БМХ, агресивні ролики, сноубординг та інші). Відмінність простежується, зокрема, у цінностях, які ми розглядали в попередньому підрозділі — а саме згадується відданість, наполегливість та креативність. Скейтери згадують їх не лише як цінності спільноти чи елементи впливу на формування характеру, а як те, що робить їхнє ком'юніті відмінним.

«Я би тут навів мої тези, про які я говорив — про формування характеру, що багато-багато разів в тебе не виходить цей трюк, потім виходить. Це про цю наполегливість. І от вона є відмінною — чим відрізняє спільноту скейтерів від інших спільнот» (P1).

«Більш наглі всі, більш цілеспрямовані... І креативність тут теж відрізняється» (P2).

P4 окремо зупиняється ще і на взаємопідтримці та згуртованості, і вважає, що саме у скейтерів ця цінність є сильнішою, а ніж у ролерів чи БМХерів.

«В інших, якщо порівнювати там самокатерів, чи бемерів, ролики взагалі інша тема. Не бачив я такого в них, і підтримки такої немає, і взагалі якось вони менш дружні, зі сторони. А у нас — ти приходиш, там вас 5 чоловік, один з камерою. Ви знімаєте, там підтримка якась, ще щось, туди-сюди. І воно якось так, як на кухні сидиш і чай п'єш» (P4).

Окрім цінностей, респонденти також порівнювали скейтбординг з точки зору фізичної складності та технічності. Головною тезою одразу декількох респондентів є те, що у випадку скейтбордингу, райдер немає прямої фіксації із дошкою. Це вимагає більшої уважності, зосередженості та точності в рухах — на відміну від БМХ, самокату чи роликів, де така точка опори є.

«Треба робити все ногами, ти все робиш ногами, там координація рухів. Ти стоїш на свої двох, і все залежить від рухів ними — дві точки дотику. На БМХ в тебе все задіяно: руки, ноги, у тебе чотири точки опори, можна сісти. Тому скейт — найтехнічніший і найважчий» (P3).

«Є також і БМХ, і ролики агресивні, але від скейтбордингу їх відрізняє те, що єдина контактна площина твого тіла зі скейтбордом – це твої ноги, і вони ніяким чином не причеплені до дошки. Це робить скейтбординг унікальним і супер складним, супер технічним» (P5).

Технічна складність також сприймається як одна з причин, чому не всі бажаючі спробувати скейтбординг продовжують в ньому розвиватися. Перше падіння та невдачі зупиняють тих, хто не готовий вкладати свій час, сили та здоров'я. Як зазначила P6:

«Часто підходять і кажуть, що, там, от, я пробував, я встав, впав, і зрозумів, що це не моє. Ми всі так починали — просто хтось пішов далі і не здався, а хтось здався ще на цьому етапі» (P6).

Окремо згадувалася і травматичність скейтбордингу як один із визначальних та унікальних елементів у культурі скейтерів. Для виконання навіть одного трюку необхідний високий рівень тілесної віддачі, а це, в свою чергу, формує культуру поваги до докладених зусиль. Саме про це зазначає P5:

«Скейтбординг є дуже небезпечним видом спорту. Ціна питання — зламани кістки, вибиті пальці і так далі. І те, скільки скейтер доклав, щоб зробити один чи інший трюк, — неможливо оцінити. А не кожна людина готова себе кидати об асфальт, вставати і пробувати ще раз» (P5).

Попри відчуття унікальності та збереження ключових цінностей, частина респондентів звертає увагу на те, що в Україні скейтбординг змінюється. Мається на увазі не лише збільшення спільноти чи розвиток інфраструктури — також помітною є зміна у взаємодії учасників, підході до катання, та сприйнятті скейтбордингу як ззовні, так і зсередини.

Зміни, про які говорили респонденти, не є чимось суто позитивним чи, навпаки, лише негативним, а радше їхньою комбінацією. Адже для більшості респондентів процес розвитку скейтбордингу є досить не послідовним та суперечливим.

Респонденти згадували покращення в інфраструктурі — будівництво нових скейтпарків професійного рівня, зростання доступності екіпірування. Зміни відбулись і у ставленні українського суспільства до скейтерів. Якщо раніше поведінка скейтерів часто сприймалась як девіантна (що є цілком закономірним, адже скейтбординг є субкультурою), то сьогодні скейтери все рідше відчувають негатив від суспільства в свою сторону. В першу чергу це помітно у зменшенні осуду з боку перехожих, так і у зростанні відчуття свободи пересування серед самих райдерів.

З іншого боку, зростання уваги з боку інституцій не завжди призводить до очікуваних результатів. Частина респондентів прямо говорять про те, що, незважаючи на визнання скейтбордингу як олімпійської дисципліни, практичні механізми підтримки скейтерів в Україні залишаються або недоступними, або

не працюють належним чином. Ідеї змагань, рейтингових систем чи поїздок за кордон залишаються нереалізованими або відкладеними на розгляд. Так відбувається через відсутність повноважень, повномасштабну війну та нестачу системної підтримки від держави.

Такий процес офіційного визнання скейтбордингу як спортивної дисципліни в Україні можна розглядати через концепцію соціального поля, яку розробив П'єр Бурдьє. Він описував поле як соціальний простір, у якому діють гравці зі своїми інтересами, ресурсами та боротьбою за легітимність (Bourdieu, 1990). Для українського скейтбордингу це поле ще перебуває у стадії формування: є визнання з боку міжнародних структур, спроби побудови інституцій, але відсутня стабільна підтримка, розвинена інфраструктура та зрозумілі правила. Це створює ситуацію, в якій скейтери змушені діяти одночасно у неформальному середовищі та у зростаючому полі спортивної дисципліни, що ще не має чітких меж.

Тобто, усе це формує досить складну картину. Український скейтбординг розвивається та перебуває в стагнації паралельно, а такі суб'єктивні спостереження респондентів дозволяють зафіксувати важливі точки змін. Щоб структурувати ці спостереження, нижче подано *Таблицю 2.4.* з ключовими змінами, що відбулись в українському скейтбордингу, про які згадували скейтери. До кожного явища наведено відповідні цитати як приклад того, як саме скейтбординг осмислюється зсередини сьогодні.

Таблиця 2.4. Зміни в культурі скейтбордингу

Сфера змін	Цитування
Інфраструктура	«Кількість відкритих скейтпарків, шкіл скейтбордингу, скейтшопів» (P1)
	«В Києві нарешті відкрили бетонний скейтпарк» (P6)

Доступу до експірування	<i>«Раніше було доволі складно дістати... Зараз є купа магазинів...» (P3)</i>
	<i>«Те, що було якісне, коштувало дуже дорого, зараз це доступніше» (P5)</i>
Архітектура	<i>«У нас в Україні покращилась архітектура, морально застарілі місця почали зносити і замість них будувати гарні площі з покриттям, що важливо для нас» (P5)</i>
Ставлення суспільства	<i>«Раніше люди в розсипну тікали, зараз — контраст помітний» (P1)</i>
Олімпійське визнання	<i>«Скейтбординг переріс у спорт» (P3)</i>
	<i>«Скейтбординг став олімпійським видом спорту» (P6)</i>
Жінки в скейтбордингу	<i>«Стало більше дівчат, почали проводити змагання для дівчат, що є не мені важливим, тому що десь нам треба було себе показувати... Серед дівчат ми були майже першопрохідцями» (P6).</i>
Повномасштабна війна	<i>«Багато малих пропадало з війною, а хтось воює» (P2).</i>
	<i>«Якщо обрати період до повномасштабного вторгнення, то все тільки-тільки почало розвиватись, і там потім це все прибила війна, на жаль» (P6).</i>
	<i>«Був план, де вони хотіли по Україні, 13 скейтпарків зробити за 22-24 рік. Але війна і це все накрилось» (P5)</i>
	<i>«Замість того, щоб тренуватись... сидимо вдома або йдемо на фронт» (P4).</i>

Повномасштабне вторгнення росії в Україну стало переломним моментом, який вплинув на розвиток скейтбордингу безпосередньо в Україні. Практично всі ініціативи, що лише починали набирати обертів у 2020-21 роках — змагання, будівництво скейтпарків, інституційні зрушення — були або зупинені, або втратили актуальність. Частина молодих скейтерів покинула країну, інші були мобілізовані або втратили можливість тренуватись через загрозу власній безпеці, відсутність умов чи моральний стан. Війна змінила повсякденний ритм спільноти, позбавивши її тієї стабільності, на якій починала будуватись довготривала перспектива розвитку. У відповідях респондентів звучить не просто розчарування, а втома та фрустрація, адже розвиток їхнього середовища зупинився саме тоді, коли почав набирати обертів.

На тлі відчуття нестабільності та поставленого на паузу розвитку, питання міжнародного визнання скейтбордингу є важливим. Включення дисципліни до програми Олімпійських ігор є не лише символічною подією для багатьох скейтерів — це є впливовим інструментом для просування українського скейтбордингу. Це викликало різні реакції серед українських скейтерів, які залежать від особистого досвіду, ролі в спільноті та бачення майбутнього українського скейтбордингу.

Офіційне визнання олімпійською дисципліною має переважно позитивну реакцію. Попри початковий скепсис, усі респонденти зауважують, що саме цей статус відкрив нові можливості для українського скейтбордингу, зокрема привернути увагу держави. Важливою є думка, що для країн, як-от США чи Іспанія таке визнання скейтбордингу не є важливим, адже вони уже мають сталу скейт-інфраструктуру та їхні скейтери беруть участь у змаганнях по всьому світу. Але саме для України, Олімпійське визнання є над-важливим.

«Для таких країн як Україна, це хороший шанс щось показати, довести, розказати, що ми теж конкурентні, зайняти свою нішу» (P3).

«У нас до цього ніяк руки не доходили. Але от... після цього в нас з'явився бетонний скейтпарк» (P6).

«В наших реаліях включення скейтбордингу до програми Олімпійських ігор є дуже важливим поштовхом для розвитку скейтбордингу всередині нашої країни, де скейтбординг має великий потенціал, але цей потенціал не реалізовується» (P5).

Частина респондентів розглядає включення скейтбордингу до Олімпіади, як можливість залучення ресурсів, створення нових секцій і спробу залучення нового покоління.

«Як би я там підтримував чи не підтримував якісь школи, тренерів, але воно буде пушити людей. А тим паче для людей в віці і так далі — то оця приставка «олімпійський» воно змінює відношення» (P3).

«Але в нашому випадку, щось “олімпійське” починає зацікавлювати батьків. Батьки кажуть: от є такий олімпійський вид спорту, давай, можливо, ми тебе віддамо на секцію» (P5).

P5 згадує, що дуже часто українські скейтери не заглиблюються в локальний контекст і переносять наративи зі Штатів, де ставлення до олімпійського скейтбордингу стриманіше. Це породжує напругу в середині спільноти, в якій спортивний напрям лише на етапі формування.

«В Америці скейтбординг не потребує включення в Олімпіаду... а от у нас — це поштовх» (P5).

В цілому респонденти — як звичайні скейтери, так і професійні — притримуються позитивної думки, що безпосередньо для українського скейтбордингу, олімпійський статус є шансом, а не загрозою. Що це відкриває шлях у майбутнє, де субкультура та спорт можуть не витіснити один одного, а підсилувати.

Скейтери є учасниками міського середовища, тому поруч із ставлення скейтерів не можна оминути ставлення українського суспільства. Зміни, що відбулись на інституційному рівні, позначаються і на тому, як суспільство почало сприймати скейт-ком'юніті. Зокрема респонденти зазначають, що ставлення до скейтерів поступово змінюється у бік прийняття. Адже якщо

раніше скейтбординг сприймався як девіантна поведінка, то завдяки зростанню видимості, публічності і тому ж визанню, у суспільній свідомості він не викликає такого негативу.

«Тепер, коли питають, що це за треш, то можна сказати, що це олімпійський вид спорту. І люди одразу такі: “Що, реально?”» (P2).

«Коли ти кажеш людині, що скейтбординг визнаний видом спорту, то багато людей вітають, кажуть, “Блін, круто, молодці”» (P4).

Проте загальне ставлення залишається не рівномірним, адже частина суспільства, що не зустрічалась з інформацією про Олімпіаду, може реагувати з осудом або певною агресією.

«Як я знімав профайл на початку війни, люди ходили й казали: “Чого тебе не відправляють на війну? Ти чого тут катаєшся?”» (P3).

«Чи бабулька на вулиці перестала до мене приставати, коли я катаюся? То ні» (P6).

Позитивні зміни у ставленні можна пов’язати з тим, що скейтбординг почав з’являтися у медіа-проектах та рекламних інтеграція. Збільшення видимості допомагає змінити образ “порушника порядку”, який був притаманний скейт-спільноті довгий час, на образ спортсмена.

P3, що брав участь у відбіркових етапах на Олімпіаду в Парижі, розповідає, що олімпійський статус скейтбордингу створив простір для нової комунікації з тими, хто раніше ставився до нього з упередженням або не помічав його взагалі.

«Я приїхав у Лубни після відбіркових, і мені в кафешиці респектують незнайомі люди... хоча я катаюся 18 років, і до цього нікому не було діла» (P3).

Попри важливість визнання скейтбордингу олімпійською дисципліною, в українській спільноті це поки що не призвело до суттєвих змін в структурі. В Україні скейтбординг не має статусу окремого офіційного виду спорту — він залишається дисципліною в межах роликкових видів, що обмежує можливості для його інституційного розвитку.

Респонденти вказують на відсутність чіткої нормативної бази, підтримки та структурованого плану з боку Міністерства спорту. Неменш вагомою причиною гальмування є повномасштабна війна, що зупинила ініціативи, які мали на меті зробити спільноту більш організованою.

Відтак, формалізація чи поява регламентованих правил у спільноті поки що не відбулась в повній мірі. А взаємодія між скейтерами залишилася такою ж, як і до моменту міжнародного визнання — із тим же характером, внутрішньою свободою і саморегуляцією.

Попри олімпійське визнання та поодинокі елементи формалізації, у респондентів не має тривоги щодо можливої втрати скейтбордингом його субкультурної автентичності. Навпаки — вони одногolosно вважають, що розвиток в спортивному напрямі не суперечить вуличному стилю. Для багатьох скейтерів спорт і субкультура є двома паралельними напрямками розвитку, що можуть співіснувати, доповнюючи один одного. І важливо зазначити, що зокрема звичайні скейтери, тобто представники саме субкультурного скейтбордингу, теж вказали лише на позитивні моменти, і вважають, що конфлікту між спортом та субкультурою не має.

«Ми не можемо передбачити майбутнє, але я вважаю, що це буде мати тільки позитивні наслідки» (P1).

«Це дві різні, але взаємопов'язані речі... вони абсолютно спокійно вживаються разом» (P5).

Оскільки становлення скейтбордингу як виду спорту є лише однією з можливих траєкторій розвитку, вона не витісняє інші і не підлаштовує все під себе. Скейтбординг залишає право індивідуального вибору за кожним скейтером: адже хтось прагне розвиватись як спортсмен, змагатись за титули та їздити на Олімпіади, а хтось — продовжує кататись для себе, задля відчуття свободи.

«Просто хтось хоче бути спортсменом — він це робить. Для інших, які вважають це більш вуличною культурою, це не має жодних обмежень, а просто дає важелі для досягнення своїх цілей» (P1).

«Мені здається, що скейт не втратить вуличну автентичність... буде два типи людей» (P2).

«Він залишиться на вулиці, це 100%. Це невід'ємна частина скейта» (P3).

Двоє респондентів також наводять приклади, де скейтбординг як спорт не просто не суперечить субкультурному прояву, а є його важливою частиною. Адже професійні райдери — збірники інших країн, які виступають на офіційних змаганнях, — паралельно знімають власні вуличні відео-партії, які є основою стилю та авторитету в субкультурній спільноті.

«Та ж Маміджі, зняла для Adidas стріт-партію, так що я думаю, що воно нікуди не дінеться» (P3).

«Найджа позаймав всі перші місця і відзняв три парти шикарних стрітів. І всі закрились» (P4).

Такі приклади яскраво ілюструють концепт гібридної ідентичності, який пропонує Стюарт Голл, відповідно до якого сучасна особистість не має єдиної фіксованої ролі, а постійно конструює себе в різних контекстах (Hall, 2015). Респонденти одночасно ідентифікують себе як представники субкультурної спільноти, і як потенційні або реальні учасники спортивного руху, не відчуваючи суперечності між цими двома ідентичностями.

З огляду на це, для українського скейтбордингу немає жодного ризику втрати автентичності, адже це лише розширює можливості для локальних скейтерів. Як уже згадувалося раніше, це допомагає змінити образ в очах суспільства, відкриває комунікацію з державою та сприяє фінансуванню. І водночас ніхто не заперечує право на вільне катання та індивідуальне самовираження.

«Показують, що скейтбординг — це не п'янки за гаражами і не малі, які псують асфальт...» (P6).

«Скейтбординг почався на вулиці, розвивався на вулиці, і залишиться на вулиці» (P2).

Тобто, респонденти вбачають у поєднанні спорту та субкультури не загрозу, а ознаку зрілості своєї спільноти та її здатність зберігати відкритість до різних форм. Сам скейтбординг не потребує уніфікації чи чіткого поділу, адже залишається простором, де можуть співіснувати та взаємодіяти як субкультура, так і спортивна дисципліна.

Зокрема, респонденти наголошують, що скейтбординг не просто не втратить свою субкультурну автентичність через спорт, а обов'язково повинен залишатися частиною обох явищ. На їхню думку, саме вуличне середовище є джерелом автентичності, самовираження та стилю, що формують сутність скейтбордингу загалом. Тому розвиток скейтбордингу як спорту має відбуватися без втрати його первинного зв'язку з субкультурою, адже саме цей зв'язок і є джерелом його внутрішньої цінності та культурної самобутності.

«Вони не зможуть існувати один без одного, бо якщо забрати оцю субкультуру, то не буде вже ніякого скейтбордингу, бо саме це його суть» (P4).

У цьому контексті важливо враховувати, що трансформація скейтбордингу не обмежується лише появою нових форматів катання. Важливу роль також відіграє ширший соціокультурний і медіапростір, у якому скейтбординг поступово набуває нових форм. Одним із таких чинників респонденти називають комерціалізацію індустрії, адже саме цей процес не змінює скейтбординг, а розширює його аудиторію, видимість та основу для розвитку.

«За останні 15 років прогрес неймовірний... завдяки комерційній складовій скейтбордингу, як індустрії» (P1).

Як наслідок, асортимент скейт-товарів і брендів, їхня доступність стали частиною щоденного досвіду навіть тих скейтерів, які не мають спонсорських контрактів. Вибір екіпірування, дошки чи взуття часто є не лише питанням функціональності, а й стилю, уподобань та символічної приналежності.

«І зазвичай перше, про що ти думаєш, — це якого бренду дошку ти собі купиш наступну. Ти думаєш не над тим, що тобі просто треба нова дошка, а якого бренду ця дошка буде» (Р6).

Таким чином, комерціалізація вбудовується в скейтбординг завдяки символіці, стилю та культурній приналежності, яку несе кожен бренд. Це підтверджує думки журналістки Лізи Вайдман, що досліджувала скейтбординг. У своїй роботі, вона зазначила, що саме зростаюча комерціалізація вплинула на розвиток скейтбордингу як виду спорту.

Вище ми розглядали ставлення респондентів до безпосередньо факту включення скейтбордингу до програми Олімпіади. Але також важливо звернути увагу на те, чи вплинуло це визнання на особисте значення скейтбордингу для скейтерів: чи змінилося їхнє ставлення до нього, їхня мотивація, стиль катання.

Частина респондентів вважає, що їхнє особисте ставлення залишилося незмінним. Скейтбординг продовжує бути для них формою самовираження, джерелом внутрішнього задоволення та сенсом життя. Саме на цьому роблять акцент троє респондентів, які є представниками субкультури:

«Моє особисте ставлення це не змінило — велика любов» (Р1).

«Ставлення не змінилось абсолютно: як робив трюки, так і роблю» (Р2).

«Він був для мене віддушиною і радістю в житті, так і залишився» (Р6).

Водночас, у відповідях інших респондентів помітне поступове зміщення пріоритетів у катанні та їхній мотивації. Трансформація скейтбордингу співпала з часовим періодом, коли частина скейтерів почала переосмислювати своє хобі, і їхні дії стали більш орієнтованими на результат. Для прикладу, Р4 вважає, що його підготовка до змагань набула структурованості:

«Ти приходиш... плануєш свій заїзд, відпрацьовуєш лінію, змінюєш трюки, аналізуєш формат» (Р4).

В свою чергу, Р5, голова Асоціації Скейтбордингу України, не вважає, що на зміну його думки вплинула саме Олімпіада. Для нього це скоріше багаторічний процес розвитку та зміни його особистості, і сприйняття

скейтбордингу саме через призму спорту — і це є логічним наслідком еволюції безпосередньо його катання.

На послідовному переході до тренувального режиму також зупинився і РЗ, професійний скейтбордист та учасник відбіркових олімпійських етапів. На його думку це пов'язано, зі змінами в тілі та свідомості. І якщо раніше ставлення до скейтбордингу було інтуїтивним, то зараз це — регулярні фізичні навантаження, робота з реабілітологами, постійний контроль над тілом для досягнення власної мети:

«Ціль — Олімпіада 2028. Але потрібна підготовка, і я саме на цьому зосереджуюсь» (РЗ).

Тому офіційне визнання не стало переломним моментом у ставленні до скейтбордингу, а лише позначилось на зміні пріоритетів та підходів — в першу чергу у тих, хто бачить себе професійним спортсменом. А ті, хто цікавився скейтом виключно як субкультурою, продовжують зберігати свій підхід, не відчуваючи тиску.

Тобто, можна сказати, що становлення скейтбордингу як спортивної дисципліни не вплинуло на його субкультурну автентичність, а створило нові можливості для розвитку. Помітно, що скейтери мають досить нейтральне ставлення до трансформації: вони зберігають свої цінності, а скейтбординг залишається для них простором свободи та креативу, де у кожного є вибір щодо напрямку розвитку. Олімпіада, зростання видимості у медіа, поява нових інструментів не змінюють скейтбординг, а додають до нього сторонньої уваги. І саме це важливо для сучасного українського скейтбордингу, який розвивається як відкрита спільнота, що змінюється разом із людьми, але не втрачає свого характеру.

ВИСНОВКИ

В Україні скейтбординг сьогодні перебуває в точці перетину субкультурної і спортивної трансформації. Проведене дослідження дозволяє глибше зрозуміти ці зміни не лише через історичну та соціокультурну перспективу, а передусім через погляди самих скейтерів. Адже саме вони є носіями цього досвіду, а отже — основними інтерпретаторами змін, що відбуваються.

Спорт як соціальна інституція має значний вплив на сучасні молодіжні субкультури, зокрема ті, що мають вуличне походження. Він виконує не лише фізичну чи рекреаційну функцію, а й є простором формування соціальної ідентичності, способом самовираження та виходу за межі буденності. Скейтбординг у цьому контексті, виступає прикладом того, як молодіжний рух, що зародився як форма вуличного дозвілля, інтегрується в спортивну сферу, зберігаючи при цьому свої цінності.

Скейтбординг сформувався як молодіжна субкультура, що вирізняється специфічним баченням простору, характерною формою взаємодії та унікальною культурою. Його субкультурними рисами є власні набуті цінності, унікальний стиль, сленг, правила поведінки та, головне, — власний погляд на урбаністику. Респонденти часто говорили про катання на скейті як про «медитацію», «втечу від реальності» або «спосіб жити тут і зараз» — це свідчить про глибокий емоційний рівень залучення.

Зв'язок між скейтбордингом і спортом, як показало дослідження, є складним, але не конфліктним. Більшість скейтерів стверджують, що «вуличне» та «спортивне» катання, можуть і повинні існувати в комбінації, а також навряд чи будуть розвиватися одне без одного. Для когось скейтбординг залишається катанням для душі, особистим простором внутрішньої свободи, без цілі змагатися та здобувати результати. Для інших — це частина спортивної кар'єри, яка відкриває можливості для професійного розвитку, поїздок за кордон та заробітку. Але важливим є те, що обидва напрями не виключають один одного,

адже респонденти наголошують на тому, що скейтбординг дає право вибору. Саме це дозволяє йому залишатися живою та гнучкою культурою.

Респонденти не вважають трансформацію скейтбордингу у вид спорту загрозою, радше навпаки — природним кроком у розвитку. Включення до Олімпійських ігор, створення скейтпарків, поява федерацій і шкіл — усе це, на їхню думку, не руйнує скейт-культуру, а навпаки — сприяє її впізнаваності. При цьому ніхто з опитаних не говорить про зміну сенсів, для них скейт залишається втіленням свободи та креативу.

Сучасний український скейтбординг існує у складному соціально-політичному контексті, зокрема в умовах повномасштабної війни з росією. Багато ініціатив та процесів, що були спрямовані на розвиток скейтбордингу в 2021 році, призупинилися. Але скейтбординг пристосовується до нових умов: змінюється інфраструктура та з'являються нові ініціативи. При цьому зменшується й соціальне стигматизування скейтерів — усе частіше їх сприймають не як хуліганів, а як активну частину спортивної та молодіжної культури.

Варто підкреслити, що не виявлено конфлікту між субкультурним та спортивним скейтбордингом. Респонденти вказували на те, що обидва напрями збагачують одне одного. Важливо, що навіть ті, хто не прагне розвиватися як спортсмени, визнають доцільність і користь таких змін — за умови, що вони не уніфікують скейтбординг та не відбирають у нього “душу”. Вуличний (субкультурний) скейтбординг при цьому залишається джерелом стилю, натхнення й самовираження, який надихає і скейтерів-спортсменів. І саме він продовжує бути носієм культури, яка й робить скейтбординг чимось більшим за спорт.

Таким чином, українські скейтери демонструють збалансоване, гнучке й переважно позитивне ставлення до трансформації скейтбордингу з молодіжної субкультури у спортивну дисципліну. Вони не бачать у цьому загрози втрати автентичності чи свободи, а навпаки — розуміють потенціал розвитку,

впізнаваності та нових можливостей. Для них скейтбординг залишається простором самореалізації, незалежно від того, чи йдеться про змагання, творчість чи вуличне катання. Це культура, яка не втрачає своєї ідентичності навіть у процесі формалізації. Для самих скейтерів важливим залишається не формат — змагання, творчість чи просто катання — а відчуття свободи, приналежності й можливості бути собою. Саме ці сенси, за їхніми словами, і зберігають скейтбординг живим, справжнім і близьким.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Басараб, В. Ю., Нечипоренко, І. О., Штиба, Д. В., Жданкін, А. Є. (2015). Спорт як соціальний вектор розвитку суспільства. *International scientific journal*, (4), 33-36.
- Бергер, П., Лукман, Т. (1995). *Соціальне конструювання реальності: Трактат по соціології знання* (пер. Е. Руткевич). Медиум. https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/0458680_BCA67_piter_berger_lukman_t_socialnoe_konstruirovanie_realnosti_tr.pdf
- Бурдые, П. (1994). Програма для соціології спорту (пер. Н. А. Шматко) *Начала*, 257–275.
- Вебер, М. (1990). Протестантська етика і дух капіталізму. *Избранные произведения*, (сс. 61–135). Москва: Прогресс.
- Іванишин, Ю. І., Ковальчук, Л. В., Мальона, С. Б. (2015). Скейтбординг: історія виникнення та етапи становлення. *Physical education, sport and health culture in modern society*, 2(30), 13-16. <https://sport.vnu.edu.ua/index.php/sport/article/view/182/159>
- Литовченко, І. В. (2012). Структурно-функціоналістська парадигма в дослідженнях соціальних інститутів. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*, (2), 48-51.
- Лукашук, В. І. (2012). Еволюція соціологічних підходів до вивчення спорту. *Український соціум*, (1), 39-52 http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO M=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Usoc_2012_1_5.pdf
- Люшен, Г. (1997). Спорт і культура. *Спорт, духовные ценности, культура*, (сс.135–140). Москва: СпАрт.

- Мягких, В. Б., Продайко, В. М., Тітова, В. П., Юріна, І. Ю. (2007). *Соціологія: Конспект лекцій (Модуль 2) для студентів*, 12-22. <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/08/Filosofiyasociologiya2>
- Пархоменко, К. А. (2024). *Скейтбординг як субкультура в Україні*.
- Сурвілайте, Д. В. (2013). Молодіжні субкультури: сутність та особливості функціонування. *Актуальні проблеми політики*, (50), 287-292. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
- Швець, Д. Є. (2011). Соціальні інститути та інституціалізація в забезпеченні соціального впорядкування. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*, 53–61. <http://www.soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2011/51/9.pdf>
- Шейко, А. О. (2011). Субкультура як стиль життя сучасних молодих людей. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія*, (40), 231-241.
- Хейзинга, Й. (1997). *Ното ludens: Статті по історії культури*. Москва: Прогресс.
- Bäckström, Å., & Blackman, S. (2022). Skateboarding: From urban spaces to subcultural Olympians. *Young*, 30(2), 121-131. <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/110330882211081944>
- Beal, B., Weidman, L. (2003). Authenticity in the skateboarding world. In R. E. Rinehart & S. Sydnor (Eds.), *To the extreme: Alternative sports inside and out* (pp. 337–352). Albany: State University of New York Press. https://digitalcommons.linfield.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1009&context=mscmfac_pubs
- Borden, I. (2001). *Skateboarding, space and the city: Architecture and the body*. Oxford: Berg.
- Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice*. Stanford university press. 52-65. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/40955153/Pierre_Bourdieu_-_The_Logic_of_Practice_1992.pdf?

- Braun, V., Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative research in sport, exercise and health*, 11(4), 589-597. <https://uwe-repository.worktribe.com/OutputFile/1493242>
- Candela, A. G. (2019). Exploring the Function of Member Checking. *The Qualitative Report*, 24(3), 619-620. <https://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3726&context=tqr>
- Carlson, J. A. (2010). Avoiding Traps in Member Checking. *The Qualitative Report*, 15(5), 1102-1113. <https://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1332&context=tqr>
- Cave, S. (2003). A Brief History of Skateboarding. *LiveAbout*. <https://www.liveabout.com/brief-history-of-skateboarding-3002042>
- Chiu, C. (2009). Contestation and conformity: Street and park skateboarding in New York City public space. *Space and Culture*, 12(1), 25–42.
- Coakley, J. J. (2009). *Sports in society: Issues and controversies* (10th ed.). McGraw-Hill.
- Durkheim, E. (1997). *The Division of Labour in Society*. New York: Free Press.
- Giddens, A., Pierson, C. (1998). *Conversations with Anthony Giddens: Making sense of modernity*. Stanford University Press. Retrieved from <https://books.google.com.ua>
- Godfrey, P. C. (2009). Corporate social responsibility in sport: An overview and key issues. *Journal of Sport Management*, 23(6), 698-716. <https://journals.humankinetics.com/view/journals/jsm/23/6/article-p698.xml>
- Goodin, R. E. (1996). Institutions and their design. *The theory of institutional design*, 28, 1996. <https://bpb-eu-w2.wpmucdn.com>
- Hall, S. (2015). Cultural Identity and Diaspora. In *Colonial discourse and post-colonial theory* (pp. 222-237). Routledge. <https://iniva.org/wp-content/uploads/2024/02/hallculturalidentityanddiaspora.pdf>

McKim, C. (2023). Meaningful Member-Checking: A Structured Approach to Member-Checking. *American Journal of Qualitative Research*, 7(2), 41-52.

<https://www.ajqr.org/download/meaningful-member-checking-a-structured-approach-to-member-checking-12973.pdf>

Nisson, N. (2022). Скейтбординг: усе, що потрібно знати. *Red Bull*.

<https://www.redbull.com/ua-uk/skateboarding-101-beginner-guide>

Parsons, T. (2010). *Essays in sociological theory*. Simon and Schuster.

<https://books.google.com.ua>

Sarkowsky, A. (2014). Is that Really What You Are Writing About: Finding Legitimacy and Authenticity in Modern Skateboard Culture.

https://digitalcollections.wesleyan.edu/_flysystem/fedora/2023-03/23065-Original%20File.pdf

Schwamberger, B., & Stiff, M. (2023). Skateboarding: Relevant, exciting and fun. *Strategies: A Journal for Physical and Sport Educators*, 36(2), 25–37.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/08924562.2023.2174229>

World Skate. (2024). About World Skate.

<https://www.worldskate.org/speed/about/regulations.html>

ДОДАТОК А

Гайд до інтерв'ю

Доброго дня! Мене звати Каріна.

Дякую Вам, що погодились доєднатись до інтерв'ю, яке я проводжу в рамках дослідження для своєї дипломної роботи зі спеціальності «Соціологія» у Києво-Могилянській Академії.

Темою мого дослідження є дослідження скейтбордингу, а саме — ставлення скейтерів до розвитку скейтбордингу у спортивному напрямку. Я буду Вам вдячна за розлогі відповіді. Наше інтерв'ю триватиме до однієї години.

Як ми з Вам узгодили у листуванні, я вестиму аудіозапис нашої розмови. Це потрібно для того, аби зберегти унікальність Ваших відповідей. Уся надана Вами інформація буде використана виключно для аналізу і не передаватиметься третім особам. Я гарантую Вам повну конфіденційність: під час аналізу жодні Ваші персональні дані, які можуть допомогти Вас ідентифікувати, не будуть використані без Вашої окремої згоди.

Скажіть, будь ласка, чи не змінили Ви своєї думки щодо запису та чи готові розпочати інтерв'ю. Якщо так — я увімкну запис.

Завдання	Запитання
Блок 1: соціально-демографічний	
	<ul style="list-style-type: none"> ● Назвіть будь ласка Ваш вік. ● Звідки ви? ● Ким Ви працюєте?
Блок 2: особистий досвід та сприйняття скейтбордингу	

<p><i>Окреслити особистий досвід учасників та їхнє відношення до скейтбордингу</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Скільки років ви займаєтесь скейтбордингом? ● Як Ви вперше познайомилися з цим видом спорту? ● Чим для Вас є скейтбординг? Яку роль він відіграє в Вашому житті? ● Чи вплинув на вас скейтбординг як на особистість? ● Що Вас приваблює в скейтбордингу (це може бути як і щось абстрактне так і реальне)? ● Що Ви відчуваєте під час катання? Чи отримуєте Ви якісь особливі відчуття?
<p><i>Блок 3: складові скейтбордингу як субкультури</i></p>	
<p><i>З'ясувати наявність субкультурних складових у скейтбордингу</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Які цінності на Вашу думку, були (або є) основою скейт-культури? ● Чи має спільнота скейтбордистів свої негласні правила або "кодекс поведінки"? ● Чи є у скейтбордистів спільні риси (стиль одягу, мова,) — які вас об'єднують? ● Чи притаманний скейтерам спільний світогляд, чи дивитись Ви на світ з якоїсь власної точки зору?
<p><i>Блок 4: перехід до спортивної дисципліни та зміни в культурі</i></p>	
<p><i>Визначити ставлення до становлення скейтбордингу як спортивної дисципліни</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи вважаєте Ви скейт-спільноту "особливою" або відмінною від інших спортивних чи молодіжних спільнот? ● Чи помічали Ви зміни у скейт-культурі останніми роками? Якщо так — які саме? ● Як Ви ставитесь до того, що скейтбординг став олімпійським видом спорту?

	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи, на Вашу думку, це змінило ставлення суспільства до скейтбордингу? ● Як Ви бачите ці зміни у своїй спільноті – чи вони позитивні, негативні, змішані? ● Чи з'явилося більше формальності, правил або структурованості у скейтбордингу після його визнання як спорту? <i>(якщо респондент вказує, що зміни є)</i> ● Чи не вважаєте Ви, що скейтбординг може втратити свою автентичність через офіційне визнання? ● Чи на вашу думку комерціалізація індустрії вплинула на розвиток скейтбордингу в спортивному напрямку?
<p>Блок 5: вплив трансформації скейтбордингу на особистий досвід</p>	
<p><i>З'ясувати, як трансформація вплинула на респондента особисто</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Чи змінилось Ваше ставлення до скейтбордингу з моменту його визнання як офіційного спорту? <i>(порівняння ставлення “до” та “після” визнання)</i> Чи почали Ви більше фокусуватись на спортивних досягненнях, техніці, результатах? ● Як трансформація скейтбордингу вплинула на Ваше катання, стиль, мотивацію або сприйняття себе як скейтбордиста? <i>(якщо відповідь на попередні запитання позитивна)</i> ● Як Ви вважаєте, чи скейтбординг повинен залишатися частково вуличною культурою, навіть офіційно ставши видом спортом?

- Чи хотіли б Ви ще щось додати до нашої розмови чи додатково запитати у мене? — *Вимикаю запис.*

Наразі запис уже вимкнений, я вдячна Вам за те, що погодилися взяти участь у інтерв'ю та приділили цьому час. Якщо у Вас є бажання дізнатись результати дослідження або ознайомитись із записом інтерв'ю – у вас є мої контакти, можете написати мені і я надішлю вам матеріали. Ще раз дякую Вам за розмову! Гарного дня/вечора та до побачення!

ДОДАТОК Б

Транскрипт проведеного інтерв'ю

Тривалість інтерв'ю: 45 хв. 17 с.

Мова інтерв'ю: українська

Дата проведення інтерв'ю: 09.04.2025

Формат інтерв'ю: зустріч у форматі відео-дзвінка на платформі Zoom.

Коментар: Спілкування “на ти” було узгоджено з респонденткою до початку інтерв'ю. Респондентка також прочитала та погодилася з інформованою згодою та записом до початку інтерв'ю.

I: Окей, тоді почнемо з того, що скажи, будь ласка, скільки тобі років, звідки ти і ким працюєш?

P: Мені 22, я з Києва. Наразі я вчусь на журналістиці і працюю баристою.

I: Скільки років ти вже займаєшся скейтбордингом в загальному?

P: На скейті я катаюсь десь з 2019 року. Це виходить 7 років, але останніх 3 роки я не катаюсь активно, а більше так, типу, просто для себе, коли є час.

I: Як ти познайомилась зі скейтом?

P: Познайомилася зі скейтом давно, мені було років 10, і я вмiла кататись вже і на роликах, і на велосипеді, і на самокаті. Тому попросила батьків на день народження скейт, бо я хотiла його, типу, ще ранiше, але вони сказали, от, на 10 подарують. Ну, на 10, так на 10. І вони мені купили скейт в спортмастері, ну всiм зрозумiло, якої якостi це був скейт, але мені подобалось, але коли я пішла вчити трюки, у мене нічого не виходило, і я через 3 дні сказала «до побачення, мені це не цікаво». І от потiм в 19-му році я десь рилась на YouTube побачила відео Braille і Владоса нашого, і все. І мене знов затягнуло, я дістала цей скейт, я пішла вчитись, в той же день в мене вийшов той базовий трюк, ollie. Ну і все,

зрозуміло, що воно було криве, але він вийшов, і все, і там понеслось. І мене вже було не зупинити. І якось так і вийшло, так і познайомилась, так і почала кататись.

I: Чим для тебе є скейтбординг? Яку роль відіграє в житті?

P: Чим для мене є скейтбординг? Скейтбординг для мене це душа. Якась, ну, типу, віддушина. Не знаю, я... Я коли катаюсь на скейті, я більше ні про що не думаю. Ну, от у мене є я, у мене є моя дошка, і я просто катаюсь. І все. Ну, я кайфую. Він для мене як наче, типу, рятувальник. Я можу встати на нього, піти кататись, і я забуду про всі свої якісь проблеми на оцей період. Типу він якось, ну от так. Роль в моєму житті, що він для мене як рятувальник. От є він, і є я, все.

I: А як він повпливав на тебе? Якщо ти звичайно помічала.

P: Я думаю, він закалив мій характер сильно. Тому що, щоб кататись на скейті, треба мати прям сильну силу волі, і я не можу сказати, що це стресостійкість, але це витривалість і бажання робити щось до кінця. От я, типу, і раніше такою була, але от після того, як я встала на скейт, і ти там вчиш трюк, а ти трюк можеш вчити, він тебе вийде з третьої спроби, може з сотої, а може взагалі вийти через місяць. І, ну, оця типу стійкість, ти не здаєшся, ти робиш це до кінця. От він наче закалив мене. І зараз за все, що я берусь і що я справді хочу, там, душею, і я відчуваю, що це мені потрібно, то я іду і роблю. І я не здаюсь, тому що я знаю, що десь там я все одно цього рано чи пізно досягну. Питання просто часу і зусиль, які ти туди прикладаєш.

I: А що тебе приваблює в скейтбордингу?

P: В скейтбордингу мене приваблює, не знаю, я не так сильно спілкуюсь з іншими скейтерами, але там є друзі і оця от наша маленька спільнота. Не знаю, мене просто приваблює цих чотири колеса і дошка, ну, тіпа, і все. Те, що може робити з моїм мозком ця дошка, більше нічого так не робить. Я ніде так не розслабляюсь. Я ніде не відчуваю себе так впевнено. Типу, я не катаюсь прям вау, супер, в мене немає класних трюків в запасі, я не досягла чогось великого. Але мене просто приваблює те, що я можу на ньому проявляти себе, як я захочу.

Ну, типу, варіація того, як ти будеш на ньому кататись, ну, вона, типу, безмежна. Ти можеш робити все, що хочеш. І тому, от, те, що він різносторонній, я б сказала, різноплановий і спільнота. Коли ти знаходиш своє маленьке ком'юніті всередині цього великого, ти розумієш, що ти на своєму місті.

I: Чи відчуваєш ти щось під час катання? Якщо так, то розкажи будь ласка що саме.

P: Що відчуваю? Я відчуваю свободу. Я відштовхуюсь ногами, я стаю на цей скейт, я відчуваю перед собою ці підвіски, колеса, які хрустять, які ну от видають звуки, які всі дратують. Я відчуваю свободу. Мене ніхто і нічого в даний момент не контролює. Ну, ти, типу, ти є, і ти катаєшся. І це свобода. Типу, ніхто тебе не може зупинити, ніхто тобі не може сказати, що тобі робити. Взагалі, ну, нема такого. Ти просто є.

I: Клас, тоді переходимо до наступного блоку запитань. Щодо цінностей, як ти думаєш, які цінності або принципи є основою скейт-культури?

P: А цінності... Можливо, взаємоповага. Ну, типу, все одно, от, скейтери, які прям скейтери, а не просто рандомні тіпи, які залетіли покатаць і через місяць це все закинуть, вони взаємоповажають один одного, ну, типу, база. Всі завжди один одному допоможуть, ви поважаєте один одного, підкажете один одному. Ну, типу, якась людяність один до одного. Ну, з такого плану, що ще такого...

I: А як щодо правил, чи є щось схоже у вас в спільноті?

P: Якщо говорити про правила поведінки, то завжди черга. Це знову ж таки, ми говоримо про скейтерів, які прямо скейтери. Це черга. Ти ніколи не попрешешся поперед якогось скейлера. Ти завжди допоможеш, якщо хтось впав. Ти будеш знімати когось до останнього, навіть коли він каже, що це остання спроба, всі прекрасно розуміють, що це не остання спроба, бо ти ніколи не знаєш, коли вона буде останню. І навіть, якщо ти зробив якийсь трюк, це не факт, що він тобі сподобається, і ти попросиш ще перезняти, і там за цим буде

ще 50 спроб на те, щоб його зробити. Ну, от, щось таке... Також це, типу, в нас є штука, як коли хтось зробив трюк, який довго робив, або просто зробив якийсь просто вау, типу, трюк. Це стукати дошкою, краєм дошки, загнутим, об покриття, це, типу, як оплески, тільки по-скейтерськи, ну, типу, щось таке. Що ще такого? Ну, про цінності ще можна додати, що, типу, це відданість. Ти відданий скейту. Ти займаєшся чимось, ти продовжуєш ним займатися. І для того, щоб вдосконалюватись на ньому, ти, типу, ти відданий цьому, тому що... І це ще самовираження, якщо це можна рахувати як цінність. Ну, от, бо ти самовиражаєшся. Що ще такого можна сказати? Ну, давай наступне питання, немає що додати тут.

I: Так звичайно. Чи є якісь спільні риси у скейтбордистів, якщо говорити про мову, стиль одягу?

Р: Ну, взагалі, в скейтбордингу є класичний поділ на реп і панк. Це, типу, коли ти на репі катаєшся в широких штанах, в широкій футболці, там, шапка біні, в тебе великі кросівки. Ну, і панк, це, типу, рокерський такий стиль, ти там можеш в шкірянці, в вузьких штанах, в приталені футболці. Ну от і ти такий, ну воно просто відповідає тим, як ми знаємо, що є в реп-культурі і в панк-культурі, ну от воно звідти і пішло. Взагалі ще скейтерів, по кросівкам можна впізнати. У скейлера завжди один кросівок буде стертий, тому що він постійно стирається об наждак. І ще якщо говорити про якісь ці спільні риси. Шапки Біні всі люблять. Може бути не зима, може бути літо, а скейтер буде в шапці Біні. Це база.

I: А про сленг можеш щось сказати?

Р: Щодо сленгу, то я б сказала, що назви трюків можна рахувати сленгом, воно ж все пішло з Каліфорнії, з Америки, і, відповідно, назви трюків не перекладаються. Ну, багато чого є, типу, «чіп» на дошці, це, типу, скол. «Арахіс» — це неякісний асфальт, коли в ньому занадто багато щебеня, і він такий, типу, ну, не рихлий, але він такий, ну, коротше, неприємний, не плаский. По ньому ти їдеш і відчуваєш під собою кожен цей камінчик зайвий в суміші, який був. Ну,

назви брендів. «Спот», ну типу це взагалі класичне слово, це от є скейт-парк, але просто всі знають, що таке скейт-парк, а «спот» це місце просто на вулиці де ми катаємось. Ще назви цих «спотів», теж сленг свого роду. Наприклад Поштова Площа і там всі називають її «Пошта» або Маріїнський парк – «Маруха», ну типу, воно все або пішло від скорочення назв, або від англійських слів.

I: Як щодо світогляду, те як ви дивитесь на життя, є якісь схожості між скейтерами?

P: Та-та, я зрозуміла. Мені здається, що всі, абсолютно всі скейтери, коли приїжджають навіть без скейта в нове місце, не обов'язково місто, а просто на нову локацію для себе, вони йдуть і вони не озброєним оком просто помічають, чи був тут скейтер раніше, чи потенційно це могло бути скейтерським місцем. Наприклад, якщо грань, ну, там, якщо ми говоримо про якісь блоки гладкі, прямокутної або квадратної форми, і от це місце стика, якщо воно натерте і почорніле, це означає, що тут точно був скейтер, тому що він натер його, типу, парафіном і скользив на ньому. Ти аналізуєш, наскільки пологий під'їзд, наскільки пологий від'їзд, чи є там сходи, чи потенційно тут можна було б, щось прикольне придумати. Тому я б назвала це таким архітекторським поглядом або урбаністичним поглядом на архітектуру.

I: Чи вважаєш ти скейт-спільноту особливою або відмінною від інших молодіжних рухів схожого плану?

P: Я б сказала, що так. Чисто на мою суб'єктивну думку скейтбординг буде найскладнішим з таких видів спорту, якщо ми порівнюємо з тими які у нас прийняті екстремальними, типу самокат, агресивні ролики, BMX, сноуборд, вейкборд. То як на мене, скейтборд буде найбільш складним, бо на самокаті ти тримаєшся двома руками і стоїш двома ногами, так вони не прикріплені, але за руль ти постійно тримаєшся. Те саме на BMX, ти ще й сидіти можеш до того всього. На роликах ти взагалі прив'язаний до того черевика з колесами. На сноуборді ти закріплений. На вейкборді ти закріплений, і ти тримаєшся за

мотузку, яка тебе тягне. А на скейті, ну, в тебе є скейт і є ти. Ви нічим до один одного не прив'язані. В тебе просто є кроси, в яких ти відчуваєш дошку і можеш ними щось робити. І дошка з наждаком, який хоч для якогось щеплення приклеєний. І все. Ну, типу, це якась точка опори, але тільки ця точка опори у тебе і є, і вона до тебе ще й до того всього не прикріплена. Ну, типу, ти можеш якось не так встати, скейт від тебе полетить, і все, до побачення. Так що, ну, типу, на мою думку, він унікальний тим, що він складніший за інші. Бо часто, типу, підходять і кажуть, що там, от, я пробував, я встав, впав, і поняв, що це не моє. Типу, всі ми так почали, просто хтось пішов далі і не здався, а хтось здався ще на цьому етапі.

I: Чи помічала ти якісь зміни в скейт-культурі останніми роками?

R: Ну, я взагалі не так довго в цьому, але там навіть, якщо порівнювати оці, скільки, 6 років, чи 7, то, як на мене, ну, по-перше, його визнали олімпійським видом спорту. У 20-му році вперше в Токіо був представлений там побудували тупо нереальний скейт-парк під те все, і ще й дві категорії, і парк, і стріт. Коротше, ну, оце там прямо така глобальна. Я не можу порівнювати з далеким періодом, тому що... Тому що я була мала, мені 10 років тому було всього 11. І я тоді вже рік, як поклала свій скейтборд в шафу і сказала «До побачення». Тому мені важко такий період глибоко аналізувати. Але навіть за останні 5 років, коли тільки я почала кататись, я була одна, в мене не було дівчат, з якими я могла кататись. Типу, я виходила до себе в двір і вчила трюки. А там далі, може, через два роки, мені здається, я познайомилася ще з однією дівчинкою, ми вже катались разом. І, от, я можу говорити за це, зі своєї точки зору, як дівчина, яка прийшла кататись, тому що, зрозуміло, що основна спільнота — це хлопці. Але от стало більше дівчат, почали проводити змагання для дівчат, що є не менш важливим, тому що десь нам треба було себе показувати і зрозуміло, що ми не зовсім рівноцінні, щоб змагатися з хлопцями. Тим більше, що на той момент вже були професійні скейтери хлопці, а серед дівчат ми були майже першопрохідцями, якщо так думати. Тому щось з такого

плану. Та й в принципі, якщо обрати період до повномасштабного вторгнення, то все тільки-тільки почало розвиватись. У нас в Києві нарешті відкрили бетонний скейт-парк. Бо дерев'яні вони такі собі, вони в дуже таких районах специфічних знаходяться, типу Троєщини, мені, наприклад, з Виноградара туди взагалі не варіант було їздити. Тому до того моменту я там каталась або на тій самій Поштовій Площі, або на якихось схожих спотах, або на... Ну, взимку ми катались в критому парку, в нас був Борн, 3х3 метра, 10 скейтерів, і ну там дуже тісно. Або на олімпійській був спот з фігурами. Тому це з такого. Відкрили скейт-парк класний на ВДНХ. Це другий бетонний скейт-парк в Україні. Перший в Одесі. Але це, на мою думку, вже такий рівень хорошого скейт-парка. Друге, це почали більше змагань проводити, бо за 21 рік, це такий якийсь мій особистий пік, то там для дівчат було проведено аж три різних етапи, два з яких я виграла. Не виграла, а зайняла друге місце на двох етапах. Влітку 21-го в нас в Києві проходив етап міжнародних змагань зі скейтбордингу і BMX — “Double Triple”. Під це зробили тимчасовий дуже крутий парк, мені здається, що це була подія найвищого рівня у нас взагалі за всю історію українського скейтбордингу. Тому скейтбординг просто став активніше і стрімкіше розвиватись, і там потім це все прибила війна, на жаль. Ну, оце з таких змін.

I: Ти уже почала говорити про Олімпіаду, а як ти взагалі ставишся до того, що скейтбординг став Олімпійським видом спорту?

R: На мою суб'єктивну думку, це добре для нас, як для українського суспільства, для українських скейтерів, тому що, можливо, в якійсь Іспанії, Штатах чи будь-якій іншій розвиненій країні це не так критично, тому що відношення до скейтбордингу і його розвиток там, типу, і так був на рівні, на відміну від нас. І у нас до цього ніяк руки не доходили. Але от в 2020 році, визнали раніше, але в 2021 вперше провели Олімпіаду і після того в нас з'явився бетонний скейтпарк. Типу, це пов'язано, і моя суб'єктивна думка, що якби не повномасштабна війна, це дало б великий поштовх українському скейтбордингу, він би став стрімкіше розвиватись, сильніше розвиватись, і,

можливо, на даний момент вже би було більше всього. Адже планувалось за 2022 відкрити декілька нових бетонних скейтпарків по всій країні, якщо не помиляюсь, то це була програма Зеленського “Велике Будівництво”. Проте все одно ми рухаємось по троху, у нас є два хлопця, які їздять на відбіркові етапи. Ну, їздили до Олімпіади в Парижі. Вони їздили на відбіркові і, та, не пройшли, але це вже знак, що ми рухаємося в правильному напрямку.

I: А чи ти помічала зміни в ставленні українського суспільства до скейтбордингу в цілому після цієї історії з олімпіадою?

P: Ну, не знаю. Дивлячись якого, типу, особисто мої батьки і до того ставились нормально, інакше б я, напевно, не каталась. Чи бабулька на вулиці перестала до мене приставати, коли я катаюсь і умовно, як вони кажуть, ламаю плитку, то ні, для неї нічого не помінялось. Але для тих людей, які в курсі, то та вони вже не проявляють таку не повагу до тебе. Чомусь в нашому суспільстві приставка, олімпіада, це прям нонсенс і саме вона щось змінює. Типу для нас це знову ж таки, як для українського суспільства, величезний плюс.

I: Чи помічаєш ти зміни в середині суспільства, які пов'язані з цим?

P: Ну давай так: визнали олімпійським видом спорту, у нас відкрили скейт-парк, проводили почали проводити більше змагань, так це дуже круто, але після повномасштабки це все стухло, і зараз це максимум якісь місцеві контести, які були і до того, які проводились регулярно за підтримки якихось наших брендів, наших скейт-шопів. Тому якби не повномасштабна, ми могли б про це говорити глибше, і я вневнена, що ми були б далеко попереду, для цього були всі обставини.

I: Чи з'явилося більше якоїсь структурованості і правил якихось в спільноті після визнання?

P: Ну, ні, були спроби, але знову ж таки, війна все пригасила.

I: Та, на жаль війна у всіх сферах зупила розвиток. Тоді наступне запитання, чи на твою думку, скейтбординг не втратить через цю приставку «олімпійський вид спорту» свою автентичність вуличного спорту?

Р: На мою думку, не втратить, тому що це завжди залишиться двома напрямками. Ті, хто не хочуть йти в спортивну індустрію, але хочуть кататись, ну, ніхто ж їм не заборонить кататись, тому вони далі будуть продовжувати приходити в скейт-парк, кататись заради свого задоволення, заради якоїсь своєї моральної підтримки. Тому це все дивлячись, чим для них є скейтбординг. Для тих, хто хоче йти в спорт, на здоров'я, вони собі йдуть в спорт, вони катаються, вони приносять результати в першу чергу для себе, як для атлета, в другу чергу для нас, як для країни, в третю чергу показують і нашому суспільству, і закордонному суспільству, що скейтбординг — це річ, і там закордоном показують, яка класна Україна, заодно нам в Україні показують, що скейтбординг — це не п'янки за гаражами і не малі, які псують асфальт. Так що, на мою думку, не втратить. Вони один без одного, навіть не можуть існувати, тому що воно ж почалось на вулиці, воно розвивалось на вулиці. І там в умовних Штатах, ну, типу, всім по барабану, що це Олімпіада, що це не Олімпіада. Бо в них є той самий Simple Session або SLS. І є спортіки, і є залишаються люди, які катаються просто тому, що вони хочуть кататися. Тому існувати буде і те і те, все ж професійному спорті недостатньо місця для всіх скейтерів. І до того ж, навіть професійні скейтбордисти, там візьмемо збірників Штатів, ну вони відкатали олімпіаду, відкатали свої змагання, а в проміжку вони виходять в стріт, знімають нереальні партії, а це те що характеризує скейтерів, які не спортіки. Тобто навіть на професійному рівні, скейтери повертаються у субкультуру, якщо це можна так назвати.

І: Тоді ще таке питання. На твою думку чи комерціалізація індустрії вплинула на розвиток скейтбордингу?

Р: Думаю, так. Однозначно, як і на будь-яку іншу сферу. Знаєте, коли туди приходять якісь big brands, або просто хтось робить великий прорив в сфері цієї індустрії, то звичайно це їй дає поштовх. Бо на початку це ж типу був серфінг, і до нього прикріпили, до дошки прикріпили колеса, і все. Ну, типу, я навіть думаю з тої точки зору, що умовно, якщо б людство винайшло на той момент

штучні хвилі, можливо, ніякий скейтбординг би не з'явився, тому що до серфа прикріпили колеса, щоб хоч якось замінити собі відчуття серфінга під час того, коли хвиль немає. Були б штучні хвилі, ніхто б таким не займався і не розвивав це. Бо хтось придумав формулу для колес, ну, типу, там ж не резина, там сплав є, і хтось це придумав, і там на ринок зайшли Vans, Adidas, і це все, типу, стало ще більш популярним тому це однозначно вплив комерціалізації. Ну, бо зараз, коли ти катаєшся, і час від часу ти змінюєш там чи то колеса, чи то підвіски, чи дошку. І зазвичай перше, про що ти думаєш, це якого бренду дошку ти собі купиш наступну. Ну, типу, ми не говоримо про людей, які спонсоруються, але, наприклад, умовно я там розумію, що моїй дошці скоро кінець, і я думаю, а яку б я хотіла спробувати наступною. І там вибираю Santa Cruz, або Baker, або Alien. І ти вже думаєш не над тим, що тобі просто треба нова дошка, а якого бренду ця дошка буде. І те саме з кросівками, типу, ти докатуєш свої Vans і думаєш, а може спробувати Nike, або Adidas, а там ті випустили таку модель, а цікаво, чим вона буде краще за цю, в якій я зараз катаюся. Ну, і це воно якось отак.

I: А от ми говорили про те, як ти ставишся до визнання Олімпійською дисципліною, а цікаво чи взяти “до” та “після” чи змінилось відношення? Чи стала ти більш сконцентрована на результаті, техніці?

P: Та насправді, якщо брати цей уривок в сім років, то я не азартна людина, але я дуже не люблю програвати. І я люблю доводити щось комусь. І от я прийшла в скейтбординг, і така, ну все, я буду зараз показувати, буду кататися краще, стану кращою дівчиною скейтером, стану першою спонсорованою дівчиною скейтером в Україні. І все, і буду рвати, метати, і туди, і сюди. Ну мені було 17-16 років, я була мала. Не те, щоб я зараз мій характер був іншим, але якось в мене скейтбординг, типу, я думаю, що то був підлітковий максималізм, можливо. Не будемо про це говорити. Але, зараз, типу, я вже свідомо розумію, що в мене є якісь мої ментальні страхи. Наприклад, я досі не роблю кікфліп, я там три роки активно не катаюся і не пробую ніякі трюки, а

просто там для душі собі, може, десь коли щось вийду. Але от тих чотири роки, які я супер активно каталась, я так, ну типу, кік-фліп, будь-які пов'язані трюки саме з перевертанням дошки навколо своєї осі, типу kickflip, heelflip і будь-що похідне від цих трюків не давалось мені. Я не знаю, якийсь був в мене ментальний блок, я там, типу, за технікою не могла підняти задню ногу, ну і все, типу, і трюк не прокручувався. Точніше, він прокручувався, але я одною ногою ніколи не могла на нього стати. А потім я зосередилась там на навчанні, знайшла роботу. Плюс війна, зрозуміло, що там перший рік взагалі було нікому, не до якого скейтбордингу. Тому я не пов'язуються цез тим, що скейтбординг став спортом, хоча він і для мене вже на той момент був окрім субкультури, якимось спортом, тому що в моїй голові будь-що, що мало будь-які змагання, це вже говорить про спорт. Тим більше ви б знали, яка фізична витривалість треба для того, щоб кататись на цій дошці. Типу, я могла кататись по 8 годин в день, коли в мене нічого не було, ніяких там додаткових задач, завдань, уроків і т.д. Але я могла кататись 8 годин в день, і це така ненормальна витривалість, така дихалка треба, і фізична стійкість. А часом, коли ти там, типу, активно-активно катався, а потім зробив перерву, навіть на тиждень чи два, і все. І ти приходиш через два тижні кататись, і на наступний день в тебе така крепатура. Тому, вже говорить про те, що це спорт в якійсь мірі, ну, тому що ти робиш фізичні навантаження. Я, насправді, ніколи не була в такій стабільній фізичній формі, як тоді коли активно каталась. Та, у мене не було накачаних рук, накачаної спини, накачаних ніг, але ми говоримо про те, що я була фізично підтримана і фізично стійка, витривала. Який це тоді не спорт, якщо він з тобою таке робить? Тому ні, не змінилось. Це скоріше пов'язано з тим, що я просто міняла своє відношення. І зараз для мене скейтбординг це просто якесь захоплення для душі, де я відчуваю спокій, аніж я буду гнатись за досягненням якихось результатів, бо конкретно мені це наразі не цікаво. Поживемо, побачимо, може через 5 років знов щось поміняється. Тому ні, я не стала фокусуватись більше на спортивних досягненнях, техніці і результатах. Особисто для себе я там коли хочу і там я

собі ставлю за мету, що от, треба вивчити такий трюк, треба проскользити на такій перилі. Але це радше мої вимоги від себе особисто, аніж прагнення стати професійним спортсменом в цій індустрії.

I: А як трансформація скейтбордингу вплинула на твоє катання, стиль, мотивацію або сприйняття себе як скейтбордиста?

Р: Ну, я вже відповіла, ніяк. Ну, я й до того вважала це спортом, тому це ніяк конкретно на мене не вплинуло в цьому плані, тому що він був як для мене віддушиною і радістю в житті так і залишився. Ну і мотивація типу ні. Мотивація, як раніше я навпаки хотіла щось комусь довести, а зараз я хочу довести лише щось собі.

I: На твою думку скейтбординг має залишитись частково вуличною культурою?

Р: Так, я вважаю, що це обов'язково має частково залишатись вуличною культурою, навіть ставши офіційним спортом. Потому що, я повторюю, я вже це напевно говорила, воно не буде існувати один без одного. Скейтбординг зародився на вулиці, він і помре на вулиці. Але цього не станеться в найближчі 100 років точно. Він на піку своєї популярності. Тому скейтбординг повинен залишатись і він буде залишатись, тому що все ще будуть існувати люди, котрі не хочуть йти в спорт. І вони хочуть бути тими олдскульними скейтерами, які будуть просто кататись. Хтось буде кататись і пригати величезні сходи просто тому, що йому весело. Хтось буде робити нереальні трюки флет просто тому, що йому весело. А хтось буде приходити в скейт-парк і кататись по 8 годин в день, тому що він спортсмен і він їде на Олімпіаду. Ну, типу, це все буде залежати від особистої мотивації, але ніхто, точніше не всі попруться в спорт. Для когось це все ще залишиться його маленькою радістю.

I: Good, звучить чудово. На цьому насправді все, але можливо тобі просто є що додати або запитати — кажи.

Р: Насправді я вважаю скейтбординг дуже унікальною штукою. І та, вона не для всіх, там однозначно потрібно його любити і обожнювати, щоб вбивати

себе таким чином, тому що насправді травматичність тупо величезна. Але, але я думаю, що я буду кататись на скейті довго, я не говорю, що я буду робити трюки до старості, але я вважаю, що от саме просто використовувати скейт як засіб пересування, я буду довго. Ну, типу, бо скейт що, в нас є і скейт, і круізер, і лонгборд. І це все пішло від скейта. Вони є в різних формах, різних видів, для різних цілей. І от саму дошку з чотирьома колесами я буду дуже довго використовувати, навіть щоб просто проїхатися по парку. Тому що немає більше такого відчуття ні з ким і ніде. Тому якось так, напевно, це все.

І: Звучить надихаюче. Супер, тоді я тобі дякую за твій час, якщо-що я на зв'язку, можеш звертатись, якщо буде цікаво почитати роботу теж кажи — я надішлю тобі. І я зупиняю запис тоді...